

VYDALO MĚSTO KRNOV
©2014

www.krnov.cz

KRNOV — PRŮVODCE MĚSTEM

KRNOV

PRŮVODCE MĚSTEM

5 x TOP TIP Krnov

- **Kostel svatého Benedikta v Kostelci** – unikátní soubor nástěnných maleb dokládajících několik etap středověké výzdoby (str. 41).

- **Kostel svatého Ducha** – rozsahem i stářím výjimečná fresková výzdoba, nahlédněte do 15. století (str. 28).

- **Židovská synagoga** – jedna z deseti hvězd v České republice, je jedinou synagogou v kraji (str. 32).

- **Slavné krnovské vily** – přední architekti naplňovali významným a bohatým patricijům sny a představy o rodinném bydlení (str. 58 - 73, www.slavnevily.cz).

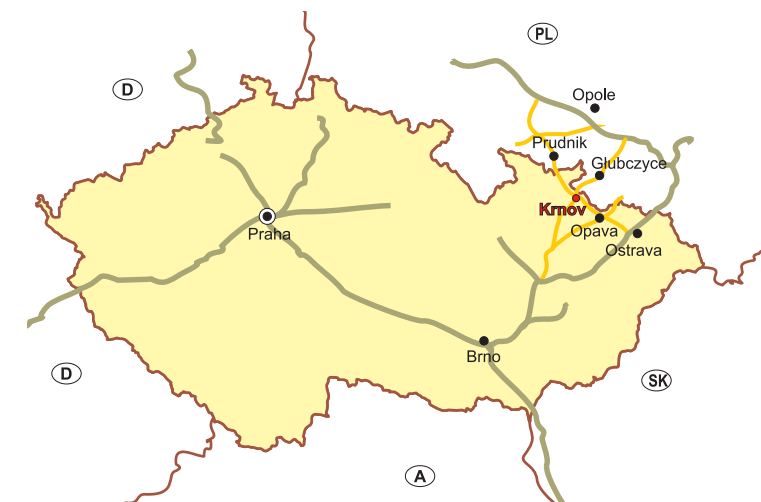

- **KRRR!** – každý duben jedinečný filmový festival, 70 mm formát filmové kopie na 105 metrech čtverečních zakřiveného plátna můžete shlédnout v Evropě jen ve čtyřech městech, jedním z nich je právě Krnov.

Evropa

Česka republika

Z Krnova do:
Praha – 361 km
Brno – 163 km
Ostrava – 64 km

Glubczyce – 18 km
Prudnik – 35 km
Opole – 82 km

Okruhy turistických prohlídek

● Sakrální památky

- 1) Poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné;
- 2) Kostel svatého Ducha se špitálem;
- 3) Židovská synagoga; 4) Kostel Narození Panny Marie s klášteřem minoritů;
- 5) Kostel svatého Martina; 6) Evangelický kostel;
- 7) Kostel svatého Benedikta

■ Rozhledny

- 8) Rozhledna na Cvilině; 9) Věž synagogy;
- 10) Věž radnice; 11) Věž kostela sv. Martina;
- 12) Rozhledna na Vyhliďce

🏠 Vily

- 13) Vila Theodora Flemmicha; 14) Vila Johanna Chlupačka; 15) Vily a továrna Larischů
- 16) Divadlo; 17) Výstavní hala Silesia;
- 18) Továrna Rieger-Kloss; 19) Schnürchova vila;
- 20) Poliklinika; 21) Tělocvična;
- 22) Střelecký dům; 23) Vila Hanne Larisch

🌳 Parky, naučné stezky

- 24) Smetanovy sady; 25) Chářovský park;
- 26) Staré hliniště; 27) Cvilin – naučná stezka;
- 28) Bezručův vrch – naučná stezka

KRNOV

PRŮVODCE
MĚSTEM

Vítejte v Krnově

Vítejte ve městě varhan a také ve městě oblíbeného nápoje Kofola. Vítejte ve městě, v jehož chrámech potkáte unikátní středověké fresky, navštívíte jedinou synagogu v kraji, stanete se účastníky v Evropě ojedinělého filmového festivalu.

Vyberte si, jakou tvář tohoto místa chcete poznat, náš průvodce vám nabízí několik možností, které pokud máte dostatek času, spojte a podívejte se na Krnov nejen z nadsledu, ale poté se vydejte za bližším poznáním jeho přírodních a kulturních zajímavostí.

Nezapomeňte zároveň, že jste ve městě na hranici, využijte blízkosti pozoruhodných sousedních polských regionů Hlubčicka a Prudnicka. Tak se přiblížíte k pochopení a poznání tajů a tradic této části Slezska.

Vítejte v Krnově	2
 Základní charakteristiky	6
Krátkce z dlouhé historie města Krnova	12
Historické kalendárium Krnova	16
Historické osobnosti svázané s Krnovem	18
 Okruhy turistických prohlídek	20
Pod ochranou kříže i Davidovy hvězdy	22
Pro příznivce nadhledu a milovníky výhledů	44
Po stopách doby industriální a moderní	58
Pro chvíle relaxace a odpočinku	74
 Volný čas - kam dřív?	86
 Určitě navštivte tradiční svátky a slavnosti v Krnově	89
 Kam v okolí Krnova?	90

Základní charakteristiky

Geografie

Město Krnov se rozkládá v Krnovské kotlině, v severovýchodní části vrchoviny Nízkého Jeseníku, která v okolí města přechází do Slezské nížiny. Střed města leží v nadmořské výšce 316 m n. m. Nejvyššími vrcholy v katastru jsou Bednářský vrch (588 m n. m.) a Tříslavský vrch (566 m n. m.). Nejvýraznější jsou však vrchy tvořící dominanty města, na východě Přední Cvilínský kopec (441 m n. m.) s poutním kostelem Panny Marie a na západě Bezručův vrch (390 m n. m.) s památníkem slezského básníka Petra Bezruče. Krnov leží na soutoku řek Opavy a Opavice. Rozloha města činí 44,3 km².

Obyvatelstvo

Na počátku roku 2014 žilo v Krnově 24 558 obyvatel, hustota osídlení je 554 osob na km².

Doprava

www.infokrnov.cz/verejna-doprava

Krnovem prochází **silnice** 1. třídy č. **I/45** Šternberk - Bruntál - Krnov (státní hranice s Polskem), která se zde kříží se silnicí 1. třídy č. **I/57** Brumov - Bylnice (státní hranice se Slovenskem) - Valašské Klobouky - Vsetín - Valašské Meziříčí - Nový Jičín - Fulnek - Hradec nad Moravicí - Opava - Krnov - Město Albrechtice - Třemešná - Vysoká (státní hranice s Polskem). Dále do města vedou silnice 2. třídy.

Jedinými významnými provozovateli **regionální a dálkové autobusové dopravy** v Krnově jsou Arriva Morava a. s. a Osoblažská dopravní společnost, s. r. o. Autobusové nádraží leží v blízkosti centra města, v docházkové vzdálenosti železniční stanice. Krnovem prochází **železniční trať** č. 310 Olomouc - Opava východ, od které se zde odpojuje trať č. 292 Krnov - Jeseník - Šumperk. **Železniční stanice Krnov** se nachází v blízkosti centra města. Na území města leží ještě zastávka **Krnov - Cvilín** (na trati č. 310), ve které také zastavují všechny vlaky.

Jak se cestovalo?

1. 4. 1834 zahájila svou činnost pravidelná dostavníková linka Krnov – Opava. Dostavník jezdil čtyřikrát do týdne a navíc o pondělích, ve kterých se konal v Krnově trh.

Provoz **městské hromadné dopravy** je zajištěn sedmi autobusovými linkami označenými čísly 801 – 807, krnovská MHD je začleněna do Ostravského dopravního integrovaného systému (ODIS). Město leží na významné **cyklotrase č. 55**, Slezské magistrále, je dlouhá 111,11 km a vede z Jeseníku přes Krnov a Opavu k Hlučínskému jezeru, kde cyklisté mohou pokračovat po cyklotrase č. 5, Jantarové stezce. Hlavní frekventované ulice Krnova jsou vybaveny cyklostezkami.

K možnostem dopravy nesporně patří i veřejné vnitrostátní letiště Krnov s travnatým povrchem (www.letistekrnov.cz).

Informace a služby pro turisty a návštěvníky města

Turistické informační centrum (TIC)
Hlavní náměstí 25, 794 01 Krnov
tel: +420 554 614 612
www.infokrnov.cz
E-mail: infocentrum.krnov@seznam.cz,
info@infokrnov.cz
Průvodcovské služby, k dispozici jsou také audio průvodci.

Řada atrakcí je již opatřena QR kódy, do mobilu či tabletu si můžete stáhnout také mobilního průvodce (www.silesiatourism.com, www.krnov.cz/mobilniprůvodce).

Krátce z dlouhé historie města Krnova

Počátky města a Přemyslovci

V malebné krajině, tam kde se potkávají poslední kopce podhůří Jeseníků s polskými rovinami, kde řeka Opava spojuje svůj tok s řekou Opavicí, leží město Krnov. Na starých mapách najdete často jeho název v německé podobě Jägerndorf. Stejně jako mnoho jiných sídel tohoto území Slezska se Krnov ve svých počátcích rozvíjel díky kolonizaci, která měla chránit málo osídlené hraniční oblasti Českého království proti územním zájmům souseda. Není doloženo, kdy Krnov získal práva náležející městu. Můžeme pouze předpokládat, že se tak událo záhy po polovině 13. století. Počátky města jsou svázány s královskou dynastií Přemyslovců, do roku 1377 bylo součástí Opavského knížectví, poté v složitém dědickém dělení se stalo centrem nového Krnovského knížectví.

Luteránští Hohenzollernové z Ansbachu

Zásadní změnu v životě Krnovanů přinesl v roce 1523 prodej knížectví do rukou markrabího Jiřího z Ansbachu, představitele rodu Hohenzollernů. S novým pánem přišla i nová pravidla života. Jiří byl protestantem, zastáncem Lutherova učení a povinností jeho nových poddaných bylo přistoupit také na novou víru. Z města byly vyhnány katolické řády a sakrální budovy byly využity ke světským účelům. V roce 1606 se ujal vlády poslední z krnovských Hohenzollernů Jan Jiří. Výrazně se zapsal do historie svou odvahou a vytrvalostí, se kterou se

Co se už nedozvíme

Nejstarší známé zobrazení městského znaku pochází z pečeti datované 1311. Tvoří ho tři červené zlatem pobité rohy v modrém poli, které směřují do tří různých stran. Náustky rohů se sbíhají u zlatého kruhu ve středu. Mezi rohy jsou tři stříbrné šesticípé hvězdy. Význam znaku není znám, snad jsou to tři obchodní cesty, na jejichž křižovatce se město zrodilo.

postavil proti Habsburkům. Byl velitelem vojsk slezských stavů na straně Bedřicha Falckého. Vysloužil si ztrátu veškerého majetku, zemřel v exilu v roce 1624.

Rakousko-pruské boje o Slezsko

Krnovské knížectví bylo v roce 1622 uděleno římským císařem Ferdinandem II. novému pánu, tím se stal Karel z Lichtenšteina. S Lichtenštejnem ztratil Krnov roli knížecího sídla, vládu zabezpečovaly jen knížecí úřady. Do města se vrátili řeholníci, na vážnosti získal kult Panny Marie, jehož oblibu dokládá poutní kostel na kopci nad městem. Dědictví Hohenzollernů se stalo jednou ze záminek válek s Pruskem, které ohrožovaly celé území Slezska. Mírem uzavřeným v roce 1742 bylo knížectví rozštěpeno na dvě části a řeka Opavice vymezila většinou hraniční čáru mezi Pruskem a Rakouskem. Krnov se stal městem na hranici, všechny přirozené obchodní vazby byly zpřetrhány.

Čas bohatství a prestiže

Navrácení prestiže a prosperity přineslo až následující 19. století. Město začalo kvést díky prudkému rozvoji průmyslové výroby. Východiskem

se stala řemeslná tradice textilní výroby. V roce 1832 založil Alois Larisch manufakturu na výrobu, praní a barvení sukna, brzy přibývaly také další továrny a v roce 1895 bylo v Krnově již čtyřicet devět textilních podniků. K roku 1873 se váže zahájení tovární výroby varhan a vznik firmy Bratři Riegerové. Průmyslový potenciál doplňovala sladovna, pivovar, octárna a dvě likérky.

Peripetie 20. století

Úspěšný rozvoj celého území ukončila II. světová válka. Bombardováním byla zničena řada budov, zanikly celé ulice. V poválečném uspořádání byli vysídleni obyvatelé německé národnosti, což byla naprostá většina Krnovanů. Krnovsko, stejně jako ostatní území Sudet, bylo postupně dosídlováno. Noví obyvatelé přicházeli z nejrůznějších částí Moravy, Čech, Slovenska i z Ukrajiny. Významnou roli v dosídlení Krnova sehráli také Řekové, utečenci před občanskou válkou. Do roku 1974 tvořili Řekové početně významnou část krnovského obyvatelstva.

Pohnutá, avšak bohatá historie je zapsána v ulicích i stavbách, proto je Krnov místem, které stojí za to poznat.

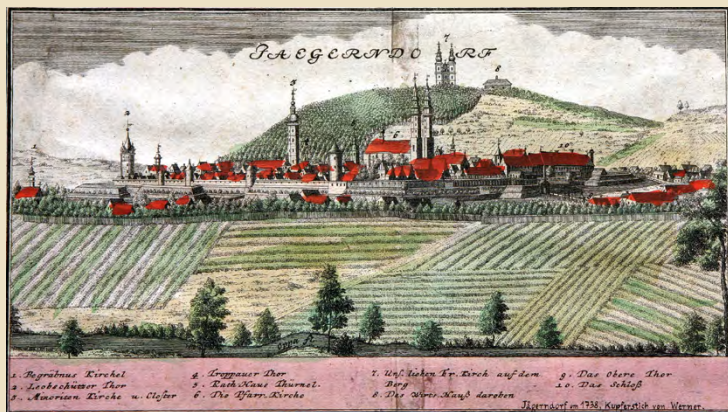
Máte chuť na pivo?

21. 8. 1827 byla vydána zakládací listina krnovskému pivovaru. Krnovské pivo určitě ochutnejte. V Krnově se sice už nevaří, ale ctí původní recepturu.

Víte že?

Od roku 1826 už nemuseli Krnované myslet na to, aby si večer nezapomněli vzít lucernu, ulice za tmy osvětlovalo 105 luceren na řepkový olej. Toto veřejné osvětlení bylo od roku 1866 nahrazeno plynovými lampami a plyn po roce 1903 nahradila elektřina.

Historické kalendárium Krnova

- 1200 **Před 30 000 lety** území dnešního Krnova osídleno pravěkými lovci,
- před 5 000 lety** kultura zemědělců,
- 6. století n. l.** kraj je osídlen slovanským kmenem Holasiců,
- 27. 4. 1240** v listině českého krále Václava první zmínka o újezdu Kyrnow,
- polovina 13. století** Přemyslovci povolávají osadníky z Německa a Flander,
- 31. 8. 1279** česká královna Kunhuta potvrzuje privilegia města Krnova,
- 1311** na pečeti města se poprvé objevuje podoba městského znaku,
- 1377** vzniklo Krnovské knížectví,
- 1474** Krnov dobyt Matyášem Korvínem,
- 1475** v Krnově ražena Matyášova královská mince Grossus Carnoviensis,
- 1490** po Přemyslovcích získali Krnov Šelemberkové,
- 1523** Jiří ze Šelemběrka obdržel souhlas s prodejem Krnovského knížectví Jiřímu Hohenzollernovi za 58 900 uherských zlatých,

- 1622** konfiskované Krnovské knížectví získal za věrné služby Habsburkům Karel z Lichtenštejnu,
- 1722** byl slavnostně položen základní kámen kostela na Cvilíně,
- 1742** Krnov se stal po válce o Slezsko pohraničním městem,
- 1. 4. 1779** za pruské okupace vyhořelo téměř celé město,
- 1872** byl zahájen provoz na železniční trati: Krnov – Olomouc, Krnov – Jindřichov, Krnov – Opava,
- 1882** bylo založeno muzeum v Krnově,
- 1890** město získalo telefonní spojení,
- 1904** první automobil v Krnově,
- 17. 12. 1918** v místních kasárnách se ubytovalo české vojsko,
- 7. 10. 1938** Krnov v rámci Sudet byl připojen k hitlerovskému Německu,
- 6. 5. 1945** do Krnova vstoupila Rudá armáda,
- 21. 8. 1968** jednotky Varšavské smlouvy obsadily město,
- 25. 3. 1990** ukončení okupace, z města odjel poslední transport Sovětské armády,
- 7. 7. 1997** velká povodeň, celý katastr Krnova byl zatopen.

Historické osobnosti svázané s Krnovem

Mikuláš I. Opavský, ok. 1255-1318

Zakladatel opavské linie Přemyslovců, nemanželský syn českého krále Přemysla Otakara II. a Anežky z Kuenringu. Přestože se Přemyslu Otakaru II. podařilo u papeže vymoci uznání Mikuláše za svého syna, nepodařilo se prosadit Mikuláše jako dědice českého trůnu.

Sehrál významnou roli v počátcích města Krnova.

Mistr Bohuslav z Krnova, ok. 1330-1416

• Krnovský rodák, profesor Univerzity Karlovy a významný církevní hodnostář.

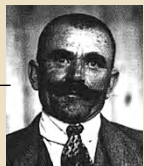
Roku 1372 vstoupil na pražskou právnickou fakultu, patřil k nejrespektovanějším učitelům univerzity. Byl kanovníkem olomouckým a 1386 se stal děkanem pražské kapituly. Po vypuknutí sporu mezi Václavem IV. a arcibiskupem Jenštejnem v roce 1393 osobně pocítil králův hněv; na rozdíl od generálního vikáře Jana z Nepomuku svá zranění přežil.

Jan Jiří Krnovský, 1577-1624

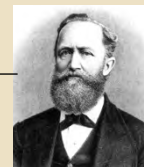
Poslední z rodu Hohenzollernů v Krnově. Markrabě braniborský, vévoda krnovský, byl jedním z nejradikálnějších vůdců stavovského protihabsburského odboje. Stal se hlavním představitelem slezské stavovské protestantské opozice, velitelem slezského stavovského vojska, h braniborské marky a komisařem krále Fridricha erý majetek mu byl za protihabsburské aktivity

Franz Rieger, 1812-1885

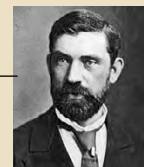
Rodák ze Sosnové se vyučil řemeslu u významného vídeňského stavitele varhan Josefa Seyberta. V roce 1873 založil továrnu na uměleckou výrobu varhan, úspěšnou firmu předal svým synům Ottovi a Gustavovi. Firma s dnešním názvem Rieger - Kloss se pyšní autorstvím několika tisíc nástrojů umístěných v církevních stavbách i v koncertních sálech celého světa.

Hans Kudlich, 1823-1917

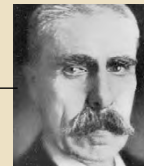
Poslanec, revolucionář, aktivní účastník občanské války v USA, lékař a spisovatel pocházel ze sousední obce Úvalno. Na vídeňské univerzitě studoval filozofii a právo, v roce 1848 se stal poslancem říšského sněmu a předložil návrh na zrušení poddanství. Po potlačení revoluce emigroval, v Curychu a v Bernu absolvoval lékařská studia. V roce 1854 byl v Rakousku v nepřítomnosti odsouzen k smrti, a tak byl donucen vystěhovat se do USA. Aktivně se zúčastnil občanské války za zrušení otroctví.

František Křižík, 1847-1941

Krátce spojil s Krnovem svůj život i český vynálezce Křižík. V letech 1872-1873 byl vídeňským ředitelstvím přidělen k právě dokončované Moravskoslezské dráze Olomouc - Krnov - Opava. Za svého pobytu v Krnově zkonstruoval nový typ elektricky ovládaného železničního návěstidla. Světového uznání se mu dostalo sestrojením obloukové lampy (1878), ta slavila úspěchy na světové výstavě v Paříži.

Julius Wagner von Jauregg, 1857-1940

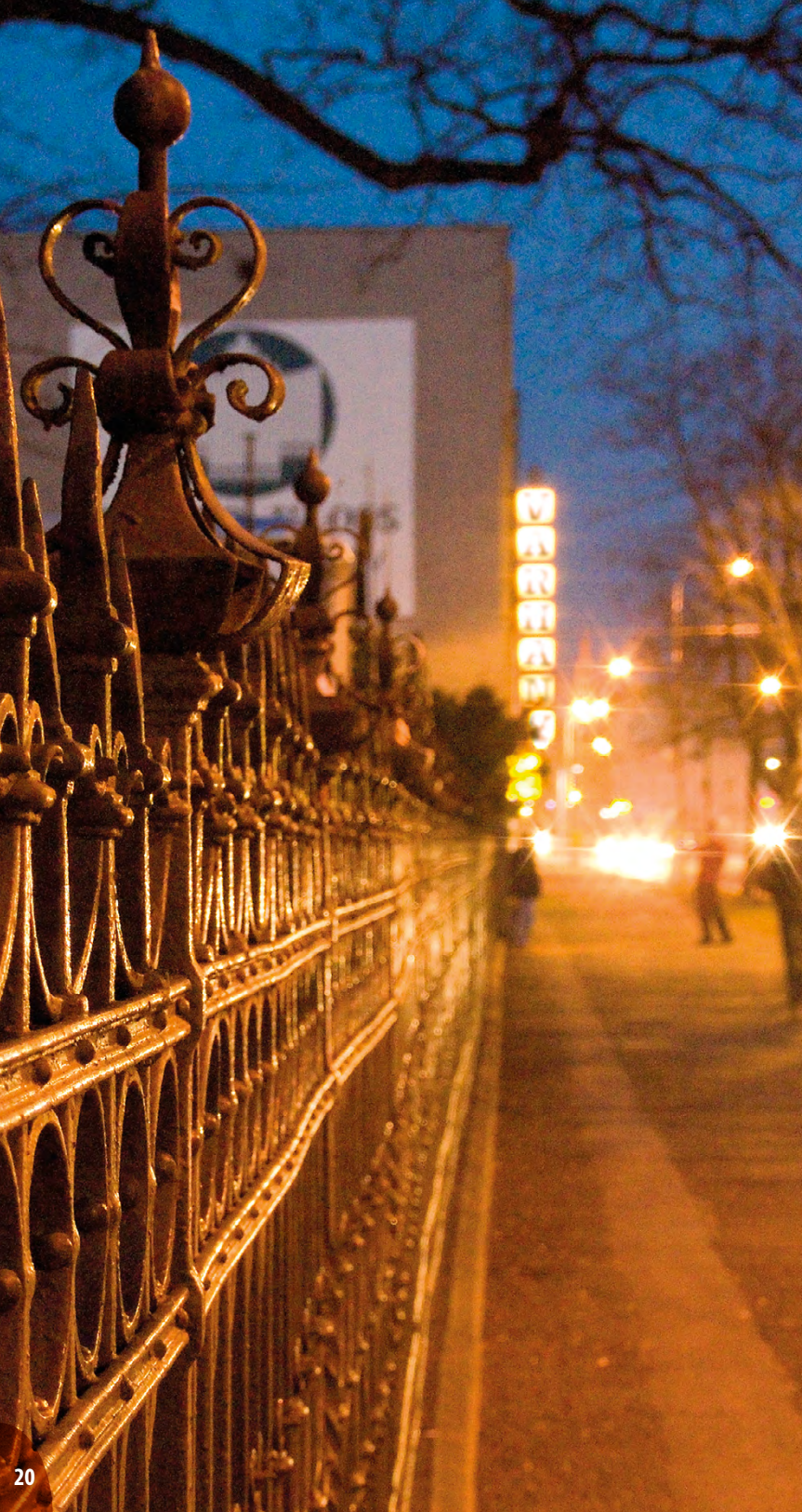
Z Krnova pocházela rodina nositele Nobelovy ceny, rakouského lékaře, neurologa a psychiatra. Studoval medicínu ve Vídni, v roce 1883 byl jmenován profesorem. V roce 1927 mu byla udělena Nobelova cena za fyziologii a medicínu, objevil léčení progresivní paralýzy naočkováním malárie (terapie malárií, 1917). Jeho metoda byla používána až do nástupu antibiotik.

Leopold Bauer, 1872-1938

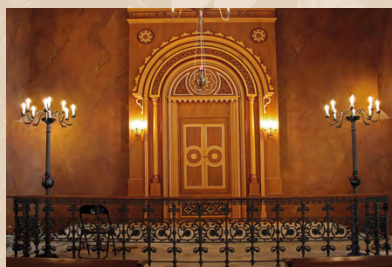

Významný architekt, designér, výtvarný teoretik a profesor vídeňské akademie se do rodného města vracel pracovně často. Vedle novostaveb veřejných objektů, realizoval mnoho přestaveb a projektoval řadu interiérů vil předních Krnovanů. Znamé jsou i jeho stavby v okolních městech, například Priessnitzův lázeňský dům v Jeseníku nebo obchodní dům Breda & Weinstein v Opavě. Poslední dílo autora vzniklo také v rodném kraji, památník padlým I. světové války, kostel svaté Hedviky v Opavě.

Žák Otto Wagnera byl na počátku své kariéry bojovným zastáncem idejí výtvarné moderny, posléze se jeho tvorba naopak opírala o interpretaci historie a tradice.

Okruhy turistických prohlídek

Pod ochranou kříže i Davidovy hvězdy

- 1) Poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné
- 2) Kostel svatého Ducha se špitálem
- 3) Židovská synagoga
- 4) Kostel Narození Panny Marie s klášteřem minoritů
- 5) Kostel svatého Martina
- 6) Evangelický kostel
- 7) Kostel svatého Benedikta

Poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné

1

GPS 50°4,48.115" N, 17°43'18.415" E

adresa: Přední Cvilínský kopec

vzdálenost z centra: 1,5 km

Přední Cvilínský kopec (441 m n. m.) s poutním kostelem je charakteristickou dominantou města. Ať přijíždíte do Krnova z kterékoliv strany, v jakoukoliv denní dobu, z dálky vás vítá. Za tmy je dojem umocněn efektním nasvícením.

Poutní místo vzniklo díky iniciativě kvardiána řádu minoritů Cornelia Ottweilera, který se po třicetileté válce chopil úkolu přispět k posílení katolické víry na území Krnovska.

Biskupská konzistoř v Olomouci vydala roku 1678 povolení ke stavbě dřevěné kaple sv. Kříže a Sedmibolestné Panny Marie. Pozemek posléze věnovalo město Krnov. V kapli byl umístěn zázračný obraz Panny Marie Sedmibolestné, který jako dík za uzdravení své dcery, namaloval v roce 1683 krnovský malíř Jindřich Täuber. K obrazu přicházeli poutníci prosit o uzdravení a pomoc. Jeho zázračná síla byla olomouckou konzistoří schválena a zároveň bylo vydáno povolení konat k němu čtyřikrát do roka náboženské průvody. Obliba Panny Marie byla tak vysoká, že krnovští minorité si u Täubera objednali další obraz, velké oltářní plátno. To jim bylo v roce 1690 dodáno, avšak jak se brzy ukázalo, zázraky neumělo. Minorité si poradili, za oltář umístili původní deskovou malbu.

Dřevěná kaple brzy nebyla dostatečně reprezentativní pro místo tak oblíbené poutníky. Na podnět kvardiána Bedřicha Kubína začaly přípravy ke stavbě velkého chrámu. Jeho realizací byli pověřeni cenění regionální stavitelé Ondřej Gans se synem Jiřím Bedřichem Gansem. Kostel byl vystavěn v letech 1722-1728. Významným donátorem byl také krnovský kníže Josef Adam z Lichtenšteina.

Na interiéru se podílela řada krnovských mistrů malířů a sochařů. V roce 1724 dokončil opavský mistr Václav Thil varhany. Fresková výmalba byla zadána váženému brněnskému malíři Františku Řehoři Ecksteinovi, který zde se svými tovaryši pracoval v letech 1726 a 1727.

V roce 1865 vybudovali měšťané 222 kamenných schodů, které umožňují přístup po strmém kopci a pohledově areál doplňují.

Vážné poškození utrpěl poutní chrám na konci II. světové války, postrádaly věže a klenba lodi se propadla. Současná fresková výmalba je pouze kopií původní Ecksteinovy malby. Mohla být provedena jen díky předválečné podrobné fotodokumentaci.

Pro veřejnost: Mše svatá se koná každou neděli od 10:00, od konce dubna do svátku Bolestné Panny Marie (15. 9.). Kostel je přístupný i v době náboženských poutí.

Podrobnosti na: www.krnov.minorite.cz

Výchova podle knížete

1520 přenechal kníže Jiří ze Šemberka Krnovanům vrch Cvilín, aby proutí z tamějších bříz používali k výrobě metel, jako účinných prostředků k výchově nezdárné mládeže.

Z cvilínských legend

Hohenzollernové po roce 1523 vypudili z města všechny katolíky, v minoritském klášteře ve městě byla zřízena mincovna, z kostela se stala sýpka a v jeho mariánské kapli se zabydlel stolař, který znesvětil a spálil obrazy svatých, a to včetně obrazu oltářního. Za tento zločin jej stihla kletba. Z ní se mohl vykoupit jen tím, že bude činit dobro za útrpných podmínek do té doby, než bude úcta k Panně Marii obnovena. Stal se z něho poustevník, žil v jeskyni na svahu Cvilína, živil se jen kořínky a lesními plody. Z léčivých bylin připravoval masti, které nechával tak, aby je nemocní našli. Před lidmi se skrýval, a tak ho nazývali d'ábelským lazebníkem. Až po návratu minoritů do města byl zbaven kletby, vyzpovídal se, dostalo se mu rozhřešení a na Cvilíně byla postavena kaple Panny Marie. Mohl tedy konečně v pokoji skonat.

Rozhledna na Cvilíně

GPS 50°4'55.340" N, 17°43'21.070" E

vzdálenost od kostela: 220 m severně (str. 45).

Hrad Cvilín

GPS 50°4' 7.937" N, 17°43' 39.320" E

vzdálenost od kostela 1,5 km východně po zelené turistické značce.

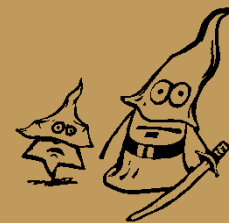
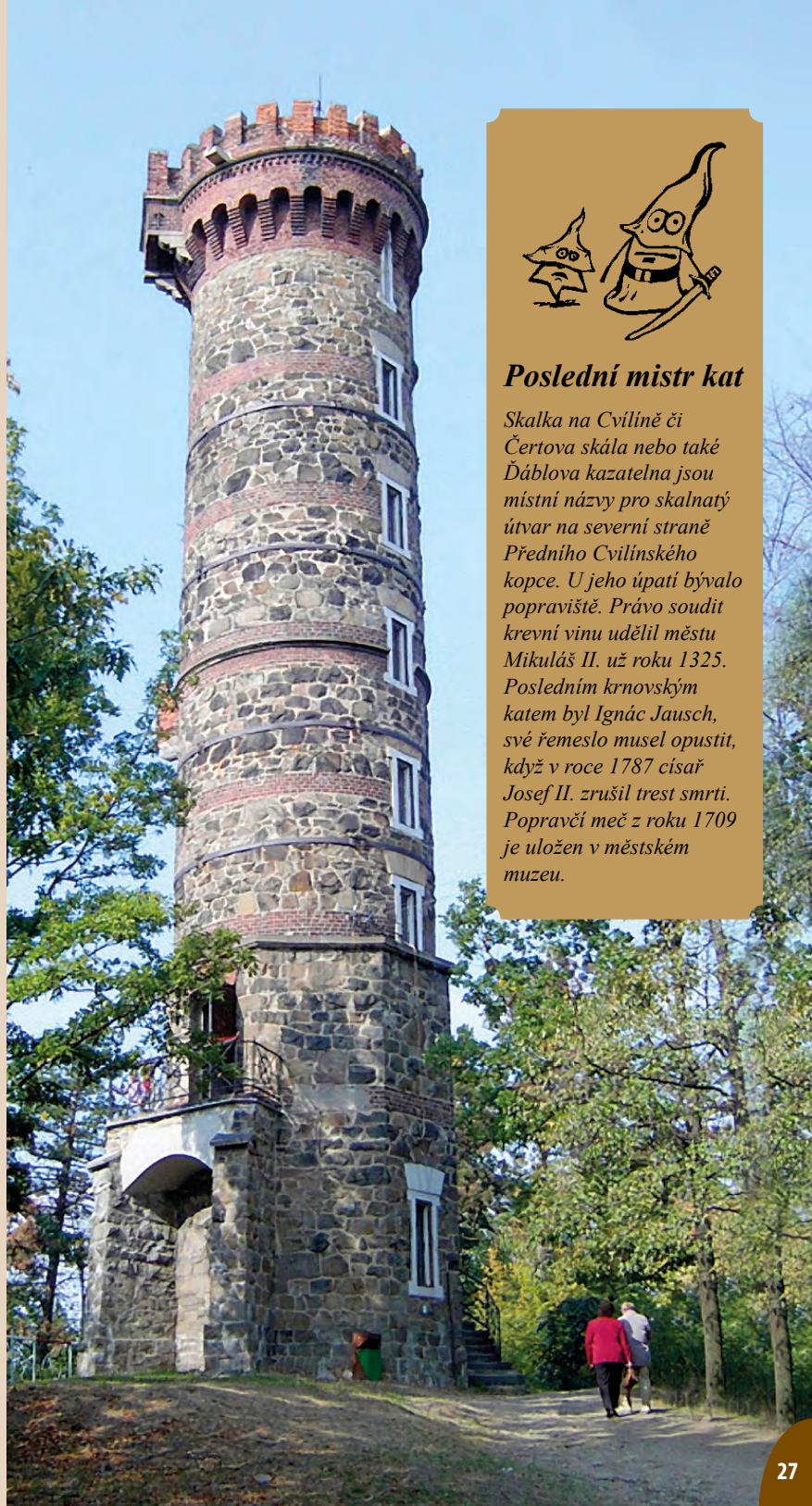
Hrad je doložen na Zadním Cvilínském kopci (423 m n. m.) v roce 1253, údajně pod názvem Lobenstein existoval již v roce 1238. Cvilín byl zeměpanského založení a patřil zprvu Benešovicům, posléze opavským knížatům, následně byl rezidencí krnovských knížat. Hrad měl čtvercový půdorys a mohutnou válcovou věž v jižním rohu opevnění. Matyáš Korvín v roce 1474 hrad dobyl a obnoven byl až za kněžny Barbory Krnovské (†1510) a Jana ze Šelemburka. (†1508). Podle posledního bývá také nazýván Šelemburk.

Za Hohenzollernů ztratil svůj strategický význam a sídlo knížat se přemístilo do pohodlnějšího zámku ve městě. Dnes je hrad zříceninou.

Rozhledna Hanse Kudlicha v Úvalně

GPS 50°3'1.779"N, 17°43'59.784"E

vzdálenost od kostela: 5,4 km východně přes Zadní Cvilínský kopec po zelené turistické značce (str. 46).

Poslední mistr kat

Skalka na Cvilíně či Čertova skála nebo také Dáblova kazatelna jsou místní názvy pro skalnatý útvar na severní straně Předního Cvilínského kopce. U jeho úpatí bývalo popraviště. Právo soudit krevní vinu udělil městu Mikuláš II. už roku 1325. Posledním krnovským katem byl Ignác Jausch, své řemeslo musel opustit, když v roce 1787 císař Josef II. zrušil trest smrti. Popravčí meč z roku 1709 je uložen v městském muzeu.

Kostel sv. Ducha se špitálem

2

GPS 50°5'27.292" N, 17°42'23.388" E

adresa: Sv. Ducha 12

K dávným povinnostem měst patřila péče o své staré a nemocné bez rodiny.

V Krnově byl špitál s kostelem založen nejspíše již v 80. letech 13. století opavským knížetem Mikulášem I.

Kostel sv. Ducha patří k nejstarším stavbám ve městě. Kdysi se nacházel na samém okraji města, poblíž brány zvané Hlubčická, která otvírala cestu do dnes polských Hlubčic.

Do roku 1408 byl spravován řádem německých rytířů, poté na příkaz moravského markraběte Jošta byl dán kostel i špitál do správy měšťanů. Markrabě shledal zařízení v neutěšeném stavu a přikázal Krnovským sjednat nápravu. Bylo započato se stavbou nového kostela, z toho původního je zachován triumfální oblouk ve východní zdi nynější lodi. Gotický jednolodní prostor je zaklenut křížovou žebrovou klenbou, která bez ohledu na viditelné nepravidelnosti přestála celá staletí.

Poklad středověkého nástěnného malířství

Stavební aktivity byly někdy v druhé polovině 15. století završeny jedinečnou freskovou výmalbou. Neznámý autor zde umístil dvacet sedm obrazů ze Starého a Nového zákona. Svým rozsahem, stářím i způsobem pojednání je dnes tento soubor nástěnných maleb jedinečným dokladem středověkého malířství v této části Slezska. Autor byl nesporně zkušeným malířem, který dobře znal předlohy především z Porýní, a v nemalé míře v jeho figurách doznívají také tradice českého překrásného stylu. Je těžké říci, zdali to byla umělecká licence autora či přání investorů, tedy měšťanů, ale je zajímavé, že v uspořádání

zobrazovaných scén porušil tradici a své vyprávění neřešil v posloupnosti Bible, ale zcela volně ve dvou či třech řadách obrazů rámovaných bordurou s motivem dubových listů. K vzácnému uchování fresek až do dnešních dnů přispěla řada okolností. Tou první byla změna majitele panství, s ní souvisela změna víry i nové poslání kostela a špitálu. K poslednímu se nehodila témata bohobojnosti ani obětování. Po roce 1523 byly malby zatřeny, loď kostela byla rozdělena dřevěným stropem na dvě podlaží. V přízemí našel své místo šenk, prý nevalné pověsti a nad ním byla sýpka.

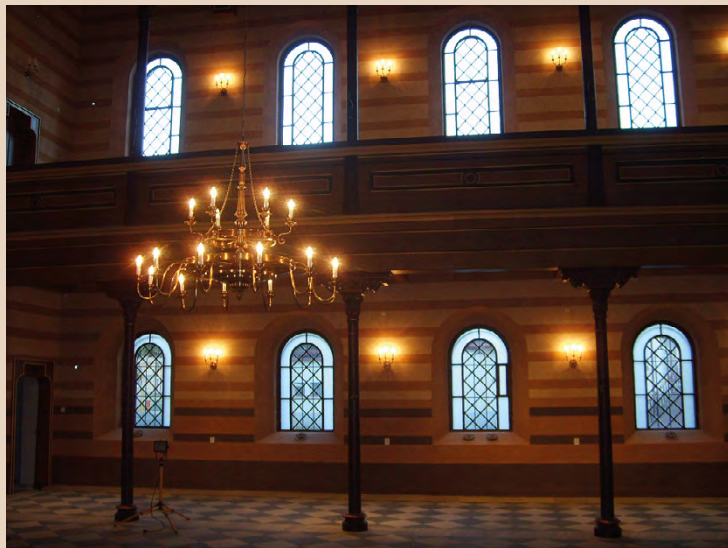

Rozsáhlá rekonstrukce byla provedena až v letech 1771-1773 na základě plánů městského stavitele Michala Clementa. Špitální budova byla nově vystavěna od základů a kostel s ní byl sjednocen barokní fasádou. Po II. světové válce areál chátral, k jeho obnově došlo až v 80. letech minulého století. V roce 1988 v něm byla slavnostně otevřena koncertní síň. Varhany v presbytáři postavili v krnovské továrně Rieger-Kloss, nesou označení Opus 3600, mají 2 710 pískál a jsou prvním nástrojem vybaveným počítačovou pamětí, který byl vyroben v Krnově.

Pro veřejnost:

V nedalekém TIC je pro skupiny možnost objednat prohlídku s průvodcem, který podrobně představí jedinečnou památku a také předvede výjimečný hudební nástroj.

Židovská synagoga

3

GPS 50°5' 23.222" N, 17°42' 26.963" E

adresa: Soukenická 28

Krnovská synagoga je v dnešním Moravskoslezském kraji jedinou, která přežila Křišťálovou noc roku 1938 a nepodlehla ani přestavbám následujících desetiletí.

10 hvězd

Synagoga v Krnově je jedním z deseti míst, ve kterých vznikla oblastní centra židovské kultury v rámci projektu Revitalizace židovských památek v České republice, který byl spolufinancován z prostředků EU.

V roce 1871 byla na místě zbořených městských hradeb, v sousedství minoritského kláštera, vystavěna synagoga. Jejím autorem se stal majitel nejstarší stavební firmy ve městě, Ernst Latzel. Exteriér pojednal v neorománském duchu, s využitím prvků raně křesťanské a především byzantské architektury. Východní průčelí zdobí dvě 22 m vysoké věže a štít s deskami desatera. V dekorativně pojedeném interiéru se uplatnily prvky architektury sefradských Židů. Trojlodní nezaklenutý prostor je členěn arkádou, nad ní byla galerie vyhrazená při obřadech ženám a dětem. Dřevěný kazetový strop završuje ornamentální zdobnost interiéru.

Osudy synagogy jsou pozoruhodným příběhem. Německojazyčná městská rada našla v listopadu 1938 odvahu neuposlechnout příkazu z Berlína. Synagogu nenechala vyrabovat ani vypálit, ale během jedné noci zmizely symboly judaismu a objekt se změnil na tržnici. Po válce zde bylo skladiště a následně státní archiv. Navrácena byla

Víte co jsou Stolpersteiny?

Na ulici Soukenické, Mikulášské a na Hlavním náměstí potkáte Stolpersteiny. V chodníku jsou zasazeny unikátní mosazné destičky se jmény a osudy někdejších občanů Krnova, kteří nepřežili hrůzy holocaustu. Dosud je jich dvanáct, ale nesporně budou doplňována další jména.

židovské obci až po ničivé povodni v roce 1997. Po krůčcích byly započaty opravy a synagoga začala také sloužit kulturním účelům. Díky programu Revitalizace židovských památek v České republice byla v roce 2013 dokončena rekonstrukce. Bohužel, je nenávratně ztracen původní mobiliář, ale díky zachované fotodokumentaci se podařilo vytvořit i repliku schránky na Tóru (aron ha-kodeš) skrytou za tradiční oponou na vyvýšeném pódiu (bima nebo almemor). Sedm řad lavic pochází z vypálené olomoucké synagogy. Obnovu završila muzejní expozice, která připomíná židovské průmyslníky a vynálezce.

Pro veřejnost: duben-říjen, pondělí-vždy v celou hodinu v 10:00, 11:00, 13:00, 14:00 a 15:00. Vstupné 50 Kč, snížené vstupné 20 Kč (děti, studenti, senioři).

Podrobnosti na:
www.krnovskasynagoga.cz

Kostel Narození Panny Marie s klášteřem minoritů

4

GPS 50°5'22.788" N, 17°42'20.718" E

adresa: Štursova 2

Působení řádu minoritů je v Krnově svázáno s osudy města celá staletí. Podle tradice byl jeho klášter založen již v roce 1273 a o několik desetiletí později započala i stavba kostela. Klášter byl situován u východní hradby, poblíž brány, která nesla název Opavská.

Dnešní monumentální areál je tvořen trojlodní bazilikou s dvěma polygonálními věžemi v průčelí. Klášter přimyká k severní stěně kostela, je tvořen trojkřídlou trojpodlažní barokní stavbou.

Kostel je ve zdivu z velké části gotický, lze předpokládat, že nejstarší část je presbytář (1300-1340), na něj posléze navázalo bazilikální trojlodí. Na jižní straně se zachovala pozoruhodná a v českých podmínkách neobvyklá kaple sv. Marie Magdaleny (stavba zahájena ok. 1360).

Po roce 1523, kdy Krnovsko koupili luteránští Hohenzollernové, byli bratři minorité z města vypuzeni. Kostel byl přepažen stropem, horní podlaží sloužilo jako sýpka, pod ní byla zbrojnice. Budova kláštera sloužila jako mincovna, pivovar, příležitostně zde zasedal zemský sněm a útočiště tam nalezli i obyvatelé nedalekého zrušeného špitálu.

Návrat minoritů se stal možným až po roce 1623, ale svou roli a poslání mohli plnit teprve po ukončení třicetileté války.

V roce 1736 kostel získal dvě nové věže, nově byl postaven klášter a areál byl sjednocen barokními fasádami. Na interiéru kostela pracovala řada autorů, velmi cenná je fresková výmalba rakouského mistra působícího v Brně, Josefa Sterna (1716-1775). Stern patřil k oblíbeným autorům své doby, proto byl vyzván minority, aby se chopil náročné výzdoby také v Krnově. Pracoval zde se svými pomocníky v roce 1766. Fresky rozvíjejí příběh Panny Marie, presbytář a hlavní loď nesou zobrazení scén ze života

Ze slavné minulosti

Minorité byli po staletí nositeli vzdělanosti své doby, jejich klášter hrál ve městě důležitou roli, byl střediskem věd a umění i politiky. V 15. století byl Krnov sídlem Českopolské provincie, která spravovala padesát klášterů dnešního Česka, Polska, Ukrajiny, Litvy, Běloruska, Ruska a Moldávie. Minorité plnili na tomto rozsáhlém území také důležité funkce v diplomatických službách papeže i panovníků.

P. Marie, boční lodi a stěny kruchty jsou věnovány její oslavě a jejím oslavatelům. Rokoková malba, formou až světsky hravá, prozářena sluncem a jasnou barevností, byla dlouho skryta pod vrstvou přemaleb a nánosy prachu. Až náročné restaurátorské práce ukončené v r. 2012 odhalily její původní krásu.

Nástěnné malby doplnily také refektář kláštera. Zde pracoval prostějovský rodák František Antonín Sebastini (1724-1789).

Po likvidaci církevních řádů v roce 1950 sloužil klášter k nejrůznějším účelům, v roce 1975 byl zde zřízen hotel. Kostel byl využíván jako sklad.

Minorité se vrátili do Krnova v roce 1990. Paradoxně ničívala povodeň, která zasáhla Krnov v roce 1997, napomohla postupné obnově a restaurování kostela.

Pro veřejnost: možnost zajištění prohlídky po předchozí dohodě v TIC.

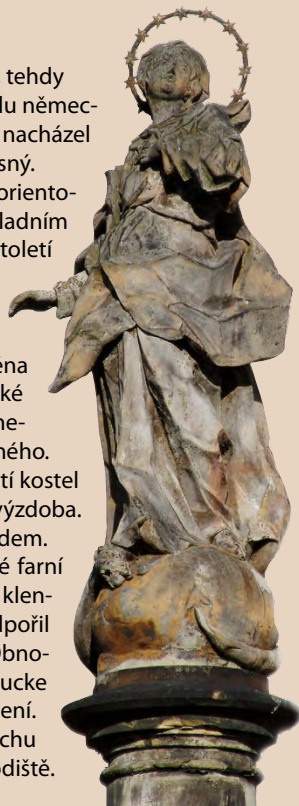
Farní kostel svatého Martina

5

GPS 50°5'25.606" N, 17°42'4.744" E

adresa: Náměstí Osvobození

Farní kostel je poprvé zmiňován v roce 1281, tehdy Mikuláš I. Opavský svěřil patronát kostela řádu německých rytířů. Můžeme jen předpokládat, že se nacházel přibližně na stejném místě jako kostel současný. Na přelomu 14. a 15. století vznikla dnešní orientovaná jednolodní stavba v duchu gotiky. Základním stavebním materiálem byl kámen. V 15. století vyrostla jižní věž, severní věž byla dovedena pouze do výše střechy. V následujícím století získal kostel boční lodi a s nimi i bazilikální charakter. Ve stejné době byla přistavěna i jižní předsíň. V roce 1554 byla dostavěna také severní věž. Severní věži se říkalo městská, neboť sloužila k bydlení a k výkonu funkce vězného. Jan Jiří Krnovský nechal na počátku 17. století kostel opravit, novou fasádu završila sgrafitová výzdoba. Dnes jsou její zbytky čitelné nad jižním vchodem. Velký požár v roce 1779 vážně poškodil také farní kostel, přišel o střechu a následně se zřítíla i klenba hlavní lodi. Rozsáhlé opravy finančně podpořil krnovský kníže a císařovna Marie Terezie. Obnovou byl pověřen knížecí stavitel Jindřich Haucke a v roce 1789 mohlo dojít k novému vysvěcení. Zásadní rekonstrukce byla provedena v duchu baroka, přistavěna byla krucht a jižní schodiště.

Naopak odbourány byly kaple na jižní straně kostela. Nový výtvarný názor se projevil také na interiéru. Na vnitřní výzdobě pracovala řada nejen místních malířů, sochařů a štukatérů. Autorem svatého Martina na hlavním oltáři je Jan František Greipel z Vídně.

V roce 1822 postavil pro farní kostel nové varhany mistr Weltzel z Králík. V roce 1904 byl nástroj nahrazen místní produkcí firmy Rieger a sloužil také jako předváděcí nástroj pro zákazníky firmy. V 80. letech minulého století vytvořil olomoucký malíř Jan Jemelka vitrážová okna ve východním závěru lodi, v presbytáři.

Od počátků obklopoval kostel hřbitov. Čtyři náhrobky z původního hřbitova datované 16.-18. stoletím byly na počátku 20. století zasazeny do severní zdi kostela. U severní stěny se nachází socha Immaculaty. Panna Marie stojící na zeměkouli otočené hadem je velmi kvalitní barokní prací datovanou rokem 1764. V roce 2014 k atraktivním krnovským věžím zpřístupněným veřejnosti, přibyla také městská věž svatého Martina, obohacená o expozici bytu vězného (str. 54).

Pro veřejnost:

možnosti prohlídky v TIC.

Evangelický kostel

6

GPS 50°5'25.187" N, 17°41'40.609" E

adresa: Husovo náměstí

Vymaněním města ze sevření středověkých hradeb započal prudký urbanistický rozvoj. Rodily se ulice, náměstí a celé čtvrti. Nové náměstí vzniklo také na vidlici křižovatky cesty na Město Albrechtice a nové nádražní osy. V letech 1901-1903 zde vyrostla dominanta, evangelický kostel. Stavbu projektoval místní autor František Blash, který v té době pracoval pro stavitele Ernsta Latzela. Vytvořil síňové trojlodí v duchu novogotiky, průčelím orientované na náměstí. Osu průčelí tvoří kvadratická věž (52 m), po stranách ji doplňují nižší věže schodišťové. Stavba byla financována ze sbírek pořádaných nejen mezi krnovskými evangelíky, ale v řadě dalších sborů v Evropě. Věžní hodiny dovovala zbožná vdova z Curychu. Varhany postavili v krnovské firmě Rieger.

Podrobnosti na: www.krnov evangnet.cz

Kostel svatého Benedikta

7

GPS 50°5'6.904" N, 17°40'18.449" E

adresa: místní část Kostelec, Bruntálská ul.

vzdálenost od centra: 2,3 km

Kostel svatého Benedikta, alespoň jeho východní část, je možné považovat za nejstarší stavbu v současném Krnově. Původní románská stavba byla obdélného půdorysu s presbytářem zakončeným apsidou, stávající zaklenutí prostoru pochází asi z poloviny 14. století.

Svou nynější barokní podobu získal kostel v letech 1769-1772. Nejstarší část byla do novostavby začleněna jako sakristie. Přestavbu si vyžádala především skutečnost, že kostel byl místem, kde se nacházela kopie vysoce uctívaného obrazu Matky Boží Czenstochowské. Obraz shořel v roce 1779, novou kopii vytvořil posléze František Antonín Sebastini. Zděná věž v západním průčelí byla dostavěna při opravách v roce 1862. Původní projekt předpokládal, že věž bude opatřena hodinami, to se však stalo až v roce 2012 z iniciativy a finančních prostředků obyvatel Kostelce.

Jedinečná fresková výmalba

Nejcennější je v tomto objektu nesporně fresková výmalba v nejstarší části kostela, v sakristii. V apsidě je odkryta románská výzdoba, která musela vzniknout počátkem 13. století, brzy po dostavbě kostela. Jejím centrem je monumentální kompozice Boha Otce na trůně, kterého po stranách doplňují symboly evangelistů. Pod nimi je umístěn pás andělů, světců a svetic. Další horizontální pás zobrazuje scény z Kristova dětství. Románské malby z Kostelce patří nesporně k velkým objevům, který významně doplňuje skromné doklady románského malířství na našem území. Severní strana presbytáře vypráví legendu o svatém Benediktovi. Protilehlá jižní stěna připomíná Skutky milosrdenství a Smrtné hříchy, obě vznikly v polovině 15. století. Korunování Panny Marie a Proměnění Páně na hoře Tábor, namalované proti sobě na východní a západní stěně, jsou datovány okolo roku 1470. Ve stejné době se zrodila i výzdoba žebrové klenby s obrazy svatých otců, symboly evangelistů a erbovní galerií. Restaurátorské práce probíhaly v letech 2000-2007, na ně navázala celková rekonstrukce kostela.

Socha svatého Jana Křtitele

U severní stěny kostela stojí pískovcová socha svatého Jana Křtitele. Kvalitní pozdně barokní práce je z dílny olomouckého sochaře Ondřeje Zahnera a je datována 1745.

Pro veřejnost:

pondělí, čtvrtek, sobota a neděle od 13:00 do 17:00.

Prohlídku je možno si zajistit v návštěvní dny od 13:00 do 17:00 na telefonu +420 731 623 421. Průvodce do 15 minut kostel otevře.

Telefonické objednání prohlídky je možné nejpozději do 16 hodin.

Prohlídku lze rezervovat také online: www.svaty-benedikt.cz

Audio výklad v sakristii: polsky, německy, anglicky, česky.

Už jste slyšeli?

Řád svatého Benedikta (lat. *Ordo Sancti Benedicti*) je nejstarší existující mnišský řád západního křesťanství. Řídí se Řeholí svatého Benedikta z Nursie z počátku 6. století, která byla sepsána pro mnišské společenství na Monte Cassinu. Mottem řádu se stalo heslo „Ora et labora“ – „Modli se a pracuj“.

Rozhledna na Cvilíně, Lichtenštejnova rozhledna

GPS 50°4'55.340" N, 17°43'21.070" E

adresa: Přední Cvilínský kopec

vzdálenost od centra: 1,9 km

Pro příznivce nadhledu a milovníky výhledů

Návštěva Krnova skýtá dokonce několik možností pro všechny, kdo rádi poznávají města a krajinu z ptačího pohledu. Rozhledny a veřejnosti přístupné městské věže ochutí poznávání Krnova o novou perspektivu.

8) Rozhledna na Cvilíně

9) Věž synagogy

10) Věž radnice

11) Věž kostela sv. Martina

12) Rozhledna na Výhlídce

Na severním svahu Předního Cvilínského kopce (436 m n. m.), v blízkosti poutního kostela vyrostla na počátku 20. století vyhlídková věž.

Na návrh Moravskoslezského sudetského horského spolku zadal krnovský starosta Jan Kienel staviteli Ernstu Latzelovi kamennou rozhlednu. Na její stavbu přispěl kníže Lichtenštejn, starosta i občané ve sbírce. Podle významného donátora byla nazvána Lichtenštejnova rozhledna. K jejímu slavnostnímu otevření došlo 11. června roku 1903.

Válcovitá stavba z kamene s režnými cihlovými pásy byla původně vyzdvihnuta do výše 35,2 metrů, při opravách byla odstraněna z jejího vrcholu věžička. Dnes je věž vysoká 29 metrů, po 144 dřevěných schodech vystoupá návštěvník na vyhlídkovou terasu s dekorativním cimbuřím. Odtud jsou překrásné výhledy na město Krnov, na sever do polských nížin, na západě se při dobré viditelnosti tyčí na obzoru vysílač na Pradědu (1492 m n. m.) a další vrcholy blízkých Jeseníků.

Pro veřejnost:

květen – so, ne, svátky, 10:00-17:00; červen-říjen denně 10:00-17:00

Vstupné: 20 Kč

Blízké atrakivity:

Poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné

GPS 50°4,48.115" N, 17°43'18.415" E
220 m jižně (str. 23)

Hrad Cvilín

GPS 50°4' 7.937" N, 17°43' 39.320" E
1,7 km východně, od kostela po zelené turistické značce, (str. 26)

Rozhledna Hanse Kudlicha

GPS 50°3'1.779"N, 17°43'59.784"E
adresa: vrch Strážště u Úvalna
5,7 km východně, od kostela po zelené turistické značce

Na kopci nad obcí Úvalno (Lobenstein) byla ve výšce 395 m n. m. postavena v roce 1913 vyhlídková věž na počest nejslavnějšího zdejšího rodáka Hanse Kudlicha (1823 Úvalno – 1917 Hoboken, USA). Věž je vysoká 22 metrů, vyhlídkový ochoz je umístěn ve výšce 18 metrů.

Pro veřejnost: víkendy a svátky
duben, říjen 10:00-12:00, 13:00-16:00
květen, červen, září 9:00-12:00, 13:00-17:00
denně červenec, srpen 9:00-12:00, 13:00-18:00
Vstupné: 10 Kč

Kam dohlédneme...

Jak to bylo s turistikou?

Sudetský horský spolek - druhá polovina 19. století byla v celé Evropě dobou vzniku prvních turistických a horských organizací. V Rakouském Slezsku byla jako první vytvořena sekce Moravskoslezského sudetského horského spolku, zrodil se v Opavě roku 1882 a ve Vítkovicích o dva roky později. Spolek byl velmi aktivní, budoval rozhledny a horské chaty, podílel se na zpřístupnění i značení tras a propagaci pěší turistiky.

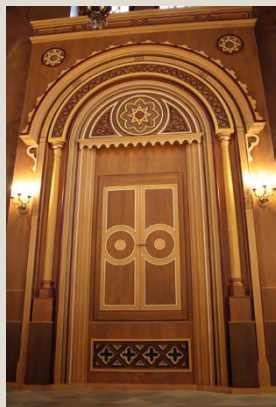
Věž synagogy

9

GPS 50°5'23.222" N, 17°42'26.963" E

adresa: Soukenická 28

Při svém putování po věžích Krnova neopomeňte navštívit židovskou synagogu (str. 32). Vedle seznámení s touto jedinečnou památkou a také osudy židovské obce v Krnově, využijte možnosti ponořit se do jedné z věží (22 m) a při tom nahlédnout i do tajné podkrovní místnosti, která byla určena k uložení poškozených tór.

Věž radnice

10

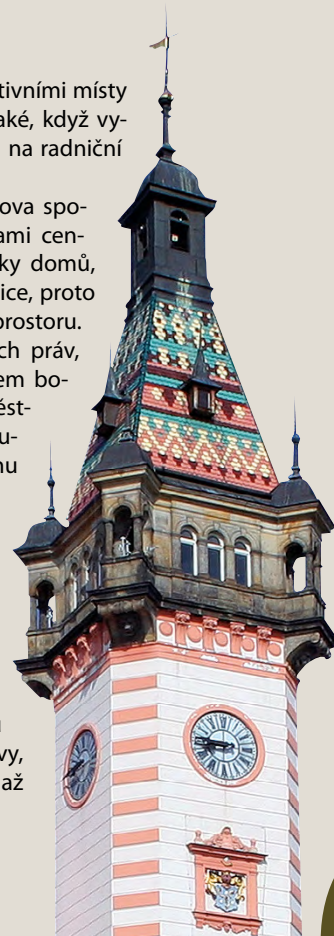
GPS 50° 5'23.148" N, 17°42'12.362" E

adresa: Hlavní náměstí 1

Město jako na dlani, se všemi jeho atraktivními místy i zanedbanými zákoutími budete mít také, když vystoupáte po kovovém točitém schodišti na radniční věž.

Historizující radnice a k ní přilehlá budova spořitelny jsou dnes výraznými dominantami centra. Poválečné demolice odstranily bloky domů, ze starého města byly vymazány celé ulice, proto dnes radnice vévodí nebývale velkému prostoru. Radnice byla vždy symbolem městských práv, důkazem postavení měšťanů a dokladem bohatství města. Její zdi chránily cenná městská privilegia a zemské desky, které sloužily soudu. Nad dokumenty držel ochranu volený purkmistr a městská rada.

S ohledem na půdorys starého města, lze předpokládat, že radnice vždy stávala v západní části náměstí. O jejích nejstarších podobách nemáme zprávy, poprvé je zmiňována až v roce 1582. Tehdy, krnovský měšťan Ital Antoni Marhus z Misachu vystavěl renesanční budovu, která nahradila předešlou zničenou požárem. Přes všechny opravy, úpravy a přestavby přetrvala tato stavba až do počátku 20. století.

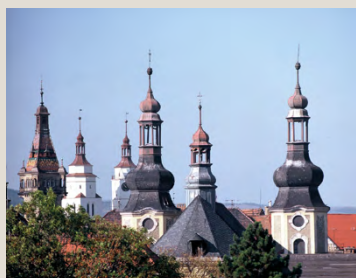

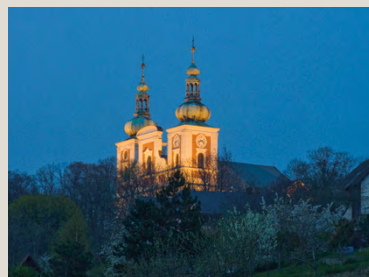
V roce 1900 vypsalí radní architektonickou soutěž. Místní rodák Leopold Bauer se svým, na tehdejší dobu odvážným návrhem v duchu nastupující secese, bohužel, neuspěl. Dnešní stavba je realizací projektu vídeňského architekta Moritze Hinträgers, je upravenou replikou radnice ve vídeňském městském obvodu Währingu. Autor vyhověl konzervativnímu přístupu vedení města, neorenesanční objekt se pyšní bohatým štukovým dekorem jak na fasádách, tak v interiéru. Jeho význam a roli zdůrazňuje 52 metrů vysoká hodinová věž.

V prvním podlaží věže je instalována malá expozice dobových fotografií, které přibližují proměnu centra města v uplynulých více jak sto letech.

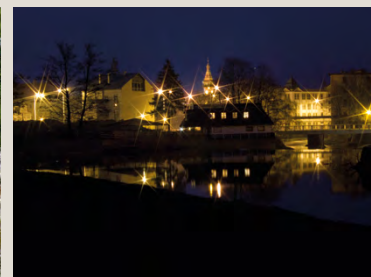
Výhledy z nejvyššího podlaží umožňují obsáhnout celé město:

sever – Smetanovy sady, hřbitovní kostel sv. Kříže, Polsko (str. 76)

východ – synagoga, kostel a klášter minoritů, Cvilín s poutním kostelem a rozhlednou (str. 32, 34, 23)

jih – řeka Opava, tovární komplexy

západ – kostel sv. Martina, evangelický kostel, Bezručův vrch (str. 38, 40, 84)

Pro veřejnost:

květen-září, so, ne 13:45 a 14:30, po 10:00 a 15:00

Vstupné: 20 Kč

Nástup na prohlídku před radnicí, prodej vstupenek TIC, Hlavní náměstí 25.

Odsouzencům zvonilo

13. 10. 1865 byl z radniční věže sejmut zvon, jehož vyzvánění kdysi vyprovázelo odsouzence na popraviště.

Spořitelna

V letech 1906-1907 byla vystavěna v jednom bloku s radnicí spořitelna, její expozitura sídlila od r. 1869 ve staré radniční budově. Autorem spořitelny je krnovský architekt František Blasch.

Památník Leopolda Bauera

Významným rodákem z Krnova byl nesporně architekt Leopold Bauer (1872-1938). Místní výtvarníci v roce 2000 postavili kolegovi památník. Nachází se v blízkosti západní stěny radnice.

Měšťanské domy

Za památníkem Leopolda Bauera je vidět torzo původní městské zástavby, v jižní frontě se zachovalo několik měšťanských domů.

Do 16. století byla většina staveb ve městě dřevěná, výjimku tvořily městské hradby a nejvýznamnější

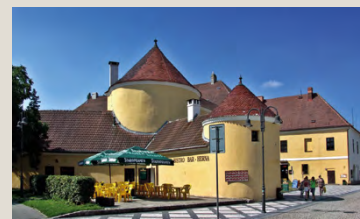
stavby, tedy kostely a klášter. Po opakovaných velkých požárech, které město sužovaly v 16. století, začali Krnovští stavět své domy z kamene. Měly hlubokou dispozici a většina z nich byla opatřena do ulice podloubím, které se stalo užitečnou krytou součástí veřejného prostoru i výhodným prodejním místem. Klenuté přízemní prostory sloužily obchodu a řemeslu, osobní prostory se nacházely v patře.

Až sestoupíte z věže, určitě neopomeňte nahlédnout a posedět v malebné Bauerově kavárně nebo v Hotelu Pepa. Krásné renesanční štukové klenby uvidíte také na protější straně náměstí, v Pivnici.

Zámek

Po odkoupení panství Hohenzollerny v roce 1523 bylo přistoupeno k stavbě knížecího sídla ve městě. Zámek vyrostl při západní hradbě nedaleko městské brány. Na jeho stavbě se podílel stavitel Hanuš

Ennych z Ennychu a víme, že již roku 1532 byl připraven k obývání. Nové sídlo bylo inspirováno strohou severskou renesancí s důrazem na obrannou funkci. Komplex je tvořen nepravidelným nádvořím s obytným traktem v západní části, na něj navazují obranné zdi na severu nad vstupní branou, nesou arkádovou chodbu otevřenou do nádvoří. Ve východní části byly situovány hospodářské budovy.

Jan Jiří Krnovský věnoval úpravě a zvelebení svého sídla velkou pozornost. Mimo jiné nechal vystavět arkádovou chodbu zdobenou figurálními sgrafity. V Krnově se v roce 1610 odehrávala jeho velkolepá svatba s Evou Kristýnou Württemberskou. Početní hosté slavili celých pět dnů naplněných hostinami, turnaji, ohňostroji a průvody. Ještě o sto let později byly obytné prostory označovány za hodny panovníka. Za Lichtenšteínů ztratil zámek svůj význam, škody po válkách a požárech byly odstraňovány jen v nejnutnější míře, neboť již nesloužil jako sídlo, ale pouze k administrativním účelům.

Park, Smetanovy sady

(str. 76)

Za přestupky hrozil pranýř i vězení

Za Hohenzollernů byla vydávána nařízení pro obyvatele města. Prikazovala základní hygienická pravidla jako prevenci před opakovanými epidemiemi moru, stanovila opatření, která měla omezit nebezpečí požárů.

Je zajímavé, co ukládal řád z roku 1551 a také, jak byly toho času definovány a trestány přestupky. Každý měšťan si musel pořídit před svým domem dlažbu, aby se nemuselo šlapat v blátě. Výpukl-li požár ve městě a nebo v okolí, museli občané osvětlit svíčkami okna svých domů, aby tak usnadnili přístup k likvidaci

požáru. Kdo při tanci na svatbě skákal, zohýbal se a prudce se točil, zaplatil pokutu 12 grošů nebo byl vsazen na tři dny do vězení.

Na svatbě smělo tančit nejvíce dvanáct párů. Bylo zakázáno tancovat v noci a žádná žena nesměla tancovat tak, aby se jí zvedala a otáčela sukně. Jestliže si tančící mladík svlékl kabát, přišel o něj a byl vsazen do vězení. Byla-li v hospodě přistižena žena, zaplatila pokutu nejméně 6 grošů nebo ji čekala šatlava. Sklepnice, která nalévala pod správnou míru a tím šidila hosty, přišla bez milosti na pranýř. V neděli a o svátcích bylo zapovězeno jezdit na koni nebo na voze.

Městská věž kostela svatého Martina

11

GPS 50°5'25.606" N, 17°42'4.744" E

adresa: Náměstí Osvobození

Farní kostel svatého Martina (str. 38) byl díky svým vysokým věžím součástí obranného systému města. Každá věž je jiná, jak svým stářím, tak i vnější podobou. Severní věž, nazývaná též městská, byla dostavěna roku 1554 a opatřena ve výšce 50 metrů nad terénem ochozem. Sloužila

až do roku 1900 jako byt i pracoviště věžného. Jeho úkolem bylo každou hodinu obejít ochoz, zaměřit svou pozornost na všechny uličky města i blízkého okolí, zda někde nedoutná požár nebo se neblíží nepřítel. Pokud nepozoroval žádné nebezpečí, zatroubil do čtyř světových stran a tím oznámil, že Krnované jsou v bezpečí. Jakmile zpozoroval požár, pak bylo jeho povinností označit jeho směr praporkem a v noci lucernou. Zároveň se rozezněly varovné zvony.

Pro veřejnost: možnosti prohlídky v TIC.

Podrobnosti na: www.farnostkrnov.webnode.cz

Rozhledna na Vyhlídce

12

GPS 50°5'48.986"N, 17°37'51.461"E

adresa: místní část Ježník

vzdálenost od centra: 6,6 km

Nejstarší rozhledna v Krnově byla postavena Moravskoslezským sudetským horským spolkem v roce 1894. V příměstských lesích dnes místní částí Ježník, severozápadně od centra města, vyrostla na vrchu Vyhlídka (558 m n. m.) dřevěná věž vysoká 15 metrů. Na stavbu přispělo město Krnov materiálem, štedrou finanční podporu poskytl také kníže Lichtenštejn. V roce 1934 byla nahrazena novou konstrukcí, i ta však podlehla času.

Lesní správa města Krnova v roce 2001 vybudovala třetí variantu rozhledny. Projekt, který měl dosáhnout co největší shody s původní věží, byl vypracován na základě dobových fotografií a zbytků konstrukce rozhledny předešlé. Modřínová věž je vysoká 17,5 metru, nejvyšší vyhlídková terasa je ve výšce 13,6 metru. Z rozhledny jsou výhledy do širokého okolí. Východním směrem se nabízí pohled na město s poutním kostelem na Cvilíně a rozhlednou na témže vrchu. Na západě je horizont formován vrcholy Jeseníků, kterým vévodí Praděd (1492 m n. m.). Na severozápadě se rozprostírá Hynčická hornatina a Jindřichovská pahorkatina. Severně uvidíte obce Chomýž, Linhartovy a polské území za řekou Opavicí.

Po stopách doby industriální a moderní

Rozvoj průmyslu ve druhé polovině 19. století vyvolal potřebu nových staveb, továrních, veřejných i určených k bydlení. Procházku Krnovem je zajímavé si naplánovat také jako cestu za poznáním právě této významné a již zaniklé historie města. Vily předních krnovských občanů patří k hodnotným dokladům moderní architektury v České republice, jsou pod památkovou ochranou. Část Larischovy továrny je národní kulturní památkou.

13) Vila Theodora Flemmicha

14) Vila Johanna Chlupačka

15) Vily a továrna Larischů

16) Divadlo

17) Výstavní hala Silesia

18) Továrna Rieger-Kloss

19) Schnůrchova vila

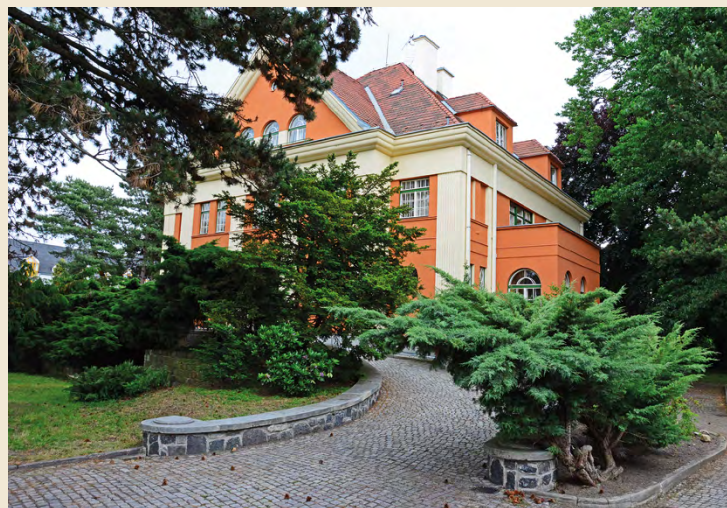
20) Poliklinika

21) Tělocvična

Rozšíření trasy

22) Střelecký dům

23) Vila Hanne Larisch
na Ježníku

Flemmichova vila

13

GPS: 50°5'31.653" N, 17°42'35.863" E

adresa: Hlubčická 18 a 20

Rodina Flemmichů patřila od pradávna k předním představitelům krnovského soukenictví. Theodor Flemmich (1864-1926) byl významným společníkem textilky Franze Kurze. Rozhodl se postavit vilu pro pohodlí své rodiny nedaleko továrny. Projektem pověřil významného vídeňského architekta, designéra a výtvarného pedagoga Otto Prutschera, (1880-1949). Otto Prutscher v letech 1914-1915 vytvořil nejen stavbu rodinného domu, do vnitřního vybavení promítl představy své i zadavatele o soukromí, pohodlí, kráse i účelnosti.

V poválečném období bylo, bohužel, veškeré vybavení ztraceno, ve vile byly krátce byty, poté sloužila jako kojenecký ústav. Nyní ji využívá muzeum k periodickým výstavám, kulturním a vzdělávacím aktivitám.

Pro veřejnost: út-ne 8:00-18:00; vstupné: 20 Kč.

Chlupačkova vila a továrna

14

GPS: 50°5'14.290" N, 17°42'10.473" E

adresa: Textilní 3 a 5

K významným textilním výrobcům patřil v Krnově Jan Chlupaček. V roce 1891 pro něj místní stavitel Ernst Latzel postavil rodinné sídlo, lépe řečeno dvě shodné vily v duchu vídeňského neobaroka. V roce 1923-1925 nechal syn zakladatele Alois sídlo přestavět. Úkolem pověřil Leopolda Bauera, avšak podmínky zadavatele stanovovala jeho žena Marie. Bauer obě vily propojil přístavbou haly, jídelny a salonu. Velkou pozornost věnoval interiéřům, které podřídil stavební okázalosti objektů. Prostory zdobily štukové ornamenty, dřevěné táflování stěn, tepané mřížoví, vitráže a masivní nábytek.

Přímo naproti rodinného sídla stojí areál dnešní Pegy a. s., jeho část bývala továrnou na vlněné zboží Jan Chlupaček a syn.

Alois Larisch a synové

15

GPS: 50°5'18.907" N, 17°42'8.696" E

adresa: Říční okruh 12

Nejvýznamnější rodinou v Krnově byli vlastníci nejstarší a posléze i největší textilní továrny ve městě, Larischové. Zakladatel firmy Alois Larisch (1810-1880) byl nejen váženým továrníkem, ale také politikem. V letech 1864 až 1872 byl starostou města.

V 60. letech 19. století začal budovat moderní mechanickou továrnu na vlněné zboží v přímé návaznosti na centrum města. Postavil ji na levém břehu Opavy. Byl zde instalován, podle všeho, první parní stroj ve městě (1862). V roce 1868 vstoupili do firmy synové zakladatele a její název byl doplněn o tuto skutečnost.

Po druhé světové válce a znárodnění byla firma s více jak stoletou tradicí, spolu s ostatními na území města, sloučena do státního podniku Karnola. Ten zanikl na konci 90. let minulého století. Dnes část areálu vlastní Zemský archiv v Opavě a část město Krnov. Městu patří přádelna, která je národní kulturní památkou, s ní souvisí dezinatura (vzorkovna) s funkčními historickými stroji a výjimečným archivem návrhů a vzorků tkanin vyráběných u Larischů a posléze v Karnole, a to od roku 1862. Areál prochází náročnou rekonstrukcí.

Po druhé světové válce a znárodnění byla firma s více jak stoletou tradicí, spolu s ostatními na území města, sloučena do státního podniku Karnola. Ten zanikl na konci 90. let minulého století. Dnes část areálu vlastní Zemský archiv v Opavě a část město Krnov. Městu patří přádelna, která je národní kulturní památkou, s ní souvisí dezinatura (vzorkovna) s funkčními historickými stroji a výjimečným archivem návrhů a vzorků tkanin vyráběných u Larischů a posléze v Karnole, a to od roku 1862. Areál prochází náročnou rekonstrukcí.

Vily Larischů

Synové Aloise Larische se rozhodli vystavět své domovy dle zvyku v samé blízkosti továrny. Alois jun. a Karel si zadali v roce 1895 u místního stavitelce Ernsta Latzela výstavbu v podstatě totožných vil v klasicistním du-

chu. Vyrostly na nábřeží z obou stran závěru nově vzniklé Larischovy ulice (dnes Dělnická). Architektonickým řešením se nijak nevymykaly tehdejší místní produkci rodinného bydlení movitých občanů Krnova. Na jejich aktivitu navázal posléze také bratr Rudolf.

Vila Aloise Larische jun.

GPS: 50°5'17.559" N, 17°42'10.682" E

adresa: Dělnická 9

Vila si zachovala své původní vnější stavební charakteristiky. Po rekonstrukci slouží jako velmi příjemný a pohodlný penzion.

Vila Karla (Hermann) Larische

GPS: 50°5'17.740" N, 17°42'9.198" E

adresa: Říční okruh 12a

V roce 1910 vilu získal po svém strýci Karlovi syn Rudolfa Larische, technický ředitel rodinného podniku, Hermann. O přestavbu požádal rodinného přítele Leopolda Bauera. Bauer se věnoval této zakázce opakovaně. V letech 1911-1913 vytvořil srdce domu, schodišťovou halu s velkým sochařsky pojatým krbem. Jídlna s vysokými okny vznikla v sousedství haly a umožňovala přístup do zahrady u nábřeží. Velká pozornost byla věnována jedinečným interiérum a vybavení domu. V roce 1926 byla dle Bauerova projektu zřízena v patře ložnice majitele.

Krnov město Kofoly

Kofola sídlí v Krnově, rodištěm nápoje je však nedaleká Opava. Lékárník Gustav Hell (1843-1921) již v druhé polovině 19. století nabízel v lékárně „U bílého anděla“ i jedinečný tonizující sirup Sirupus Colae compositus „Hell“. Průmyslovou výrobou bylinného sirupu s obsahem kofeinu se zabýval od roku 1960 farmaceutický podnik Galena v Opavě, právě sirup je základem nealkoholického nápoje. Od poloviny 90. let minulého století je výroba koncentráту i nápoje soustředěna v jednom podniku. Tím je Kofola a. s. se sídlem v Krnově.

Vila Rudolfa Larische

GPS: 50°5'17.895" N, 17°42'4.064" E

adresa: Říční okruh 14

Nejmladší z synů zakladatele textilního impéria Rudolf, se rozhodl postavit svůj dům také na nábřeží, ale na západní hranici areálu továrny, v blízkosti zámeckých hradeb. Na rozdíl od bratrů, kteří oslovili místního stavitele, Rudolf vyzval v roce 1888 autory z hlavního města, z Vídně. Vsadil na nadějnou kariéru Hanse Miksche a Juliana Niedzielského, kteří zvítězili v soutěži na stavbu divadla v Liberci, postavili tamtéž spořitelnu a později se proslavili kolonádou v Mariánských Lázních. Pro Larische vytvořili reprezentativní efektní sídlo, ve kterém se snoubí motivy severské renesance s hravým manýrismem. Průčelí jsou utvářena různě tvarovanými okny, rizality a štíty. Od roku 1902 navrhoval pro Rudolfa Larische exkluzivní nábytek a honosné úpravy interiérů Leopold Bauer. Dnes zde sídlí Československá obchodní banka, v době provozu stojí za to nahlédnout alespoň do vstupní haly.

Klidnou Šmeralovou ulicí projdeme kolem **vily Leo Westreicha** (1900) a bývalé likérky založené jeho švagrem **Siegfriedem Gesslerem** (1889). Zde se vyráběl mimo jiné i známý bylinný likér Altvater (Praděd). Po válce se jeho výroba přesunula do Německa, u nás byl v distribuci likér stejného názvu, ale zcela odlišných charakteristik. Od roku 2005 je dle původních receptur opět produkován, ale firmou Rudolf Jelínek ve Vizovicích. V krnovské továrně byla v roce 1993 obnovena také výroba klasické Kofoly, jedinečného českého nápoje typu Coca - cola, kterému hrozilo zapomnění.

Divadlo

16

GPS 50°5'23.164" N, 17°41'44.348" E
adresa: Mikulášská 21

Období po první světové válce přineslo řadu novinek, mezi nimi i oblibu tehdy mladého umění, filmu. Pro krnovské radní to byla výzva ke stavbě důležité veřejné budovy. Rozhodli se v ní spojit dvě funkce, postavit divadelní scénu a zároveň vytvořit podmínky pro promítání filmů. Projekt zadali Leo Kammelovi, žákovi Jana Kotěry. Výrazná budova v duchu expresionismu byla postavena v letech 1927-1928 a pojala v hledišti 1009 diváků.

Výstavní hala Silesia

17

GPS 50°5'24.774" N, 17°41'29.185" E
adresa: Mikulášská 12

Velkoobchod se sukrem Tuchhaus Silesia si v letech 1907-1908 nechal postavit místní firmou Eduard Frank výstavní halu. Vznikla pozoruhodná budova, svým železobetonovým skeletem vychází ze zkušenosti průmyslových staveb, ale vnější fasády jsou zdobeny bohatou secesní štukovou a sochařskou výzdobou.

Továrna Rieger-Kloss

18

GPS 50°5'18.419" N, 17°41'24.544" E

adresa: Revoluční 56

Řemeslná výroba varhan měla ve Slezsku dlouhou tradici. Zakladatel továrny Franz Rieger (1812-1885) do roku 1873 sám postavil třicet dva nástrojů. V roce 1873 byla založena továrna, která brzy získala významné postavení na trhu. Jejím prosazení velmi pomohl úspěch na světové výstavě v Paříži v roce 1878, znamenal řadu zahraničních i domácích zakázek. Císař František Josef I. udělil firmě titul „c. k. dvorní dodavatel“ a majiteli rytířský kříž. Ocenění se dostalo Riegerům také od papeže Lva XIII.

V roce 1899 byl vyprojektován sál pro kompletaci nástrojů, který dodnes patří k největším svého druhu na světě.

Po válce byla firma Rieger sloučena s menším závodem Josefa Klosse. Společnost Rieger-Kloss patří dodnes k největším a nejstarším výrobcům královského nástroje na světě.

Pro veřejnost: příležitostně.

Podrobnosti na: www.rieger-kloss.cz

Schnůrchova (Bellakova) vila

19

GPS 50°50'5'19.097" N, 17°41'31.682" E

adresa: Revoluční 46

Po Revoluční ulici se vydáme zpět do centra a budeme míjet majestátní vilu ve stylu severoněmecké renesance zdobenou štíty a věžičkami. Stavba vznikla v roce 1903 podle plánů architekta Wenzela Bürgera ze Saské Kamenice. Pozoruhodná je především svými luxusními interiéry v duchu art deco. Těmi byl v roce 1927 pověřen významný rakouský architekt Otto Prutscher, který v Krnově pracoval již před I. světovou válkou na vile Theodora Flemmicha (str. 59).

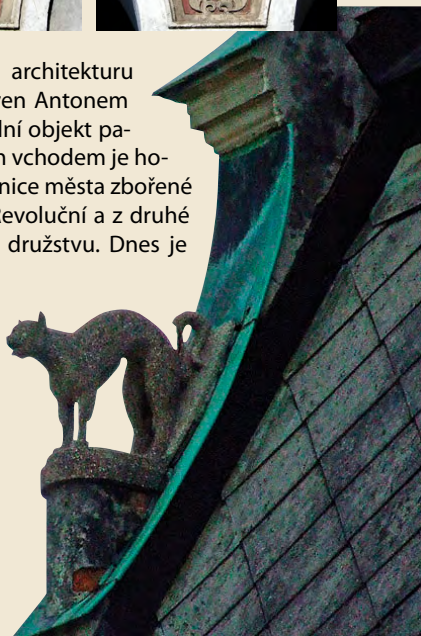
Poliklinika

20

GPS 50°5' 22.805" N, 17°41' 55.500" E

adresa: Náměstí Hrdinů 5, 6, 7, 8, 9

Tam, kde se ulice Revoluční setkává s Náměstím Hrdinů, upoutá pozornost areál domů zdobených přemírou detailů, vysokými štíty, arkýři, vikýři, portály a arkádami se sgrafity. Historizující blok, s prvky odkazujícími na renesanční architekturu Krnova, byl v letech 1922-1924 postaven Antonem Köstlerem a Eugenem Kochem. Centrální objekt patřil nemocenské pokladně. Nad hlavním vchodem je hodinová věž, replika věže renesanční radnice města zbořené v roce 1900. Domy, přiléhající z ulice Revoluční a z druhé strany z Mikulášské, patřily bytovému družstvu. Dnes je zde poliklinika.

Tělocvična

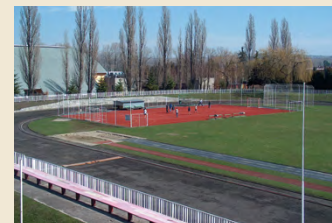
21

GPS 50°5'33.986" N, 17°41'55.681" E

adresa: Petrovická 2

Přestože Leopold Bauer prožil většinu svého života ve Vídni, v jeho rodném městě se s jeho dílem potkáte bezmála na každém kroku.

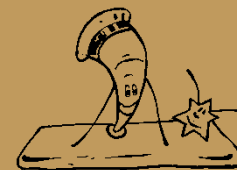
V severní části ústí na Náměstí Hrdinů ulice Petrovická, tam Bauer realizoval v letech 1932-1933 tělocvičnu pro krnovské Turnery. Stavba byla financována ze sbírek a město vložilo pozemek. Tělocvična je pozoruhodnou kombinací Bauerovy představy o nutnosti využívat a interpretovat tradice s modernistickou účelností. Obdélníkové plochy vysokého štítu byly do konce války zdobeny čtyřmi turnerskými F.

Víte, kdo inspiroval Tyrše?

Turneři – Friedrich Ludwig Jahn (11. srpna 1778, Lanz – 15. října 1852, Freyburg) byl pruský pedagog a vlastenec. Je známý pod přezdívkou Turnvater Jahn, což v překladu znamená „otec gymnastiky“ Jahn.

První Turnplatz, neboli tělocvičnu pod širým nebem, otevřel Jahn v Berlíně roku 1811 a Turnverein (gymnastický spolek) se rychle rozšiřoval. Jahnovy aktivity inspirovaly také českého zakladatele Sokola Miroslava Tyrše.

Mimo tuto prohlídkovou trasu stojí za to seznámit se ještě s dvěma díly, které v Krnově zanechal Leopold Bauer.

Střelecký dům

22

GPS 50°5'10.291" N, 17°42'46.753" E

adresa: Dobrovského 16

Při cestě na Cvilínský kopec (str. 23, 45, 82) určitě nepřehlédnete dnešní středisko volného času.

Zlom v tvorbě Leopolda Bauera, přerod od propagátora racionality doby i v umění ke ctiteli tradic, najdeme v hmotné podobě kde jinde než v rodném městě významného architekta. Pro střelecký spolek vytvořil novostavbu objektu, který sloužil k reprezentativním společenským událostem a zároveň vytvořil zázemí pro sportovní střelbu. První z návrhů je datován rokem 1904 a je nesen v duchu moderny, v roce 1907 jej autor zásadně přepracoval. Zrodila se monumentální stavba s vysokým štítem, arkádovým přízemím, parádním schodištěm vedoucím do hlavního sálu. Ke zhmotnění své teorie o posláních architektury našel inspiraci v německém renesančním letohrádku.

K čemu bylo třeba střelců?

Střelecký spolek v Krnově vznikl asi v 15. století. Měšťané měli za úkol připravovat se k obraně města soustavným výcvikem. O svatodušních svátcích se pravidelně konaly závody střelců. Příslušnost ke spolku byla v dobách dávných nejen ctí, ale i povinností, od 19. století se stala především otázkou společenské prestiže.

Víkendový dům Hanne Larischové

23

GPS 50°5'32.920" N, 17°38',23.024" E

adresa: Ježník 71

Při cestě na rozhlednu Vyhlička na Ježníku (str. 56), přibližně 150 m před odbočkou na nebezpečnou cestu, nahlédněte na levé straně do zahrady, která skrývá poslední z Bauerových děl, které v Krnově zanechal.

V letech 1935-1936 postavil pro manželku Rudolfa Larische víkendový dům, jeho vnější styl je odvozen od domů amerických pionýrů, vnitřní uspořádání však respektuje potřebu pohodlí a komfortu.

Pro chvíle relaxace a odpočinku

Parky, lesy a přírodní atraktivity

Krnov je nazýván „zeleným městem“.

*Pojďte si s námi odpočinout a nabrat síly nejen do
městských parků, ale také do okolní krásné přírody.*

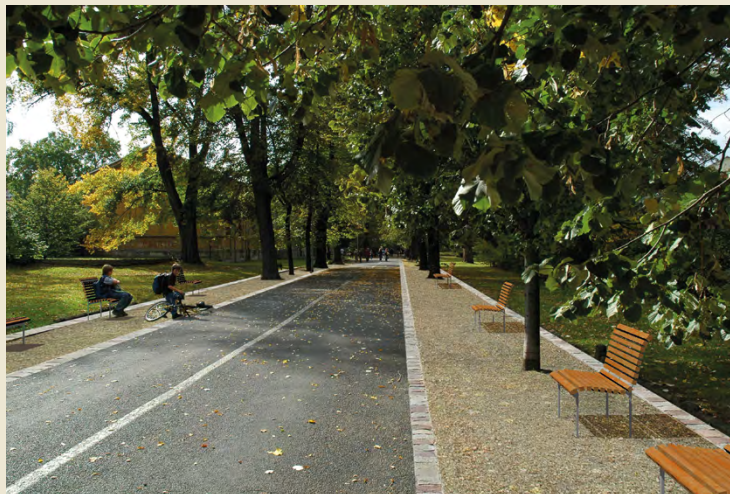

- 24) Smetanovy sady
- 25) Chářovský park
- 26) Staré hlinišťe
- 27) Cvilín – naučná stezka
- 28) Bezručův vrch – naučná stezka

Parkové výsadby

Procházku po městských parcích můžeme zahájit na samotném Hlavním náměstí. Většina zelených ploch je vysazena na místech, kde ještě v první polovině 20. století stály měšťanské domy. Ačkoli původní výsadba byla pouze dočasnou náhradou za domy stržené po druhé světové válce, její dnešní parková podoba je již nedílnou součástí tohoto prostoru.

Smetanovy sady

GPS 50°5'28.119"N, 17°41'58.341"E

adresa: Náměstí Hrdinů, Smetanův okruh

vzdálenost od centra: 300 m

Smetanovy sady jsou chloubou Krnova. Jejich vznik je spojen s rozvojem města v 70. letech 19. století, kdy byly strženy městské hradby a zasypaný obranné příkopy. V době svého založení plnily nezastupitelnou funkci jako místo promenád a společenských setkání, které doplňovaly koncerty. Pyšní se bohatou historií, drobnou architekturou v podobě fontán, památníků, soch a dalších uměleckých artefaktů, a především třemi sty padesáti stromy, zejména lípami, javory, jírovci a platany.

Sady prošly náročnou rekonstrukcí, jejímž úkolem bylo propojit původní parkový koncept s požadavky 21. století.

Jedním ze vstupů do parku je otevřený prostor před budovou gymnázia

s kašnou a sedacími výtvarnými artefakty z litého kamene z řady Lungo Mare světoznámé španělské designérské firmy Escofet.

Cesta nás zavede i k torzu hradeb tzv. Švédské zdi s Neptunovou kašnou.

V centrální části parku nalezneme sochu hudebního skladatele Bedřicha Smetany. Jedná se o dílo Vincence Havla – sochaře, který působil v nedaleké Opavě a Hradci nad Moravicí.

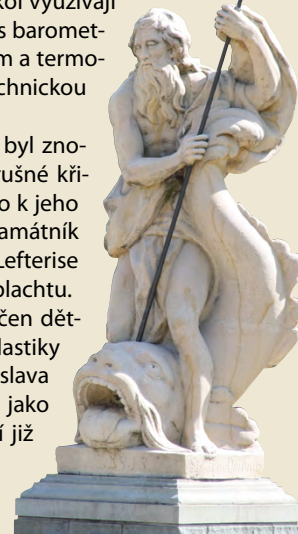
24

Park od svého vzniku sloužil rovněž ke vzdělávání obyvatel.

Také dnešní žáci a studenti přilehlých škol využívají ve výuce alpinum nebo secesní skříňku s barometrem, vlasovým vlhkoměrem, teploměrem a termohydrografem, která byla vyhlášena technickou památkou.

Při úpravách parku v letech 2013-2014 byl znovu vybudován hudební altán. Z místa rušné křižovatky u sochy Bedřicha Smetany došlo k jeho přesunu do klidnější části parku před památník Řekům usídleným v České republice od Lefterise Joanidise. Stavba altánu evokuje vlající plachtu. V blízkosti základní školy je park zakončen dětským hřištěm, vybudovaným okolo plastiky Kohout od akademického sochaře Miroslava Jiravy. Tato plastika byla koncipována jako dětská prolézačka a svému účelu slouží již od roku 1960.

Bude vás zajímat?

Neptunova kašna – kašna z roku 1750 nacházející se před Švédskou zdí pochází ze zámku ve Slezských Rudolticích. Sochu Neptuna Krnov získal v aukci, když se Albert Hodic svým nezřízeným způsobem života dostal do dluhů. Socha, která se zde nyní nachází, je pouze replika a originál můžete vidět v Domě česko-německého porozumění na Hlavním náměstí.

Chářovský park

25

GPS 50°4'52.313"N, 17°41'4.819"E

adresa: Chářovská ulice

vzdálenost od centra: 2,1 km

Park, založený v roce 1899 na území tehdejší obce Chářová (*Krotendorf*) okrašlovacím spolkem, byl později často řazen k dendrologicky nejvýznamnějším parkům na Bruntálsku. Jak se můžeme dočíst v publikaci z roku 1923, práce vedl předseda spolku, chářovský řídící učitel J. Konne, nadšený obdivovatel rozmanitostí nejen přírody naší země, ale i cizokrajných rostlin. Podobně jako u jiných parků zakládaných na přelomu století, převládla proto i v Chářové snaha vybudovat park s použitím zajímavých exotických dřevin. Na dispozičním řešení i realizaci se podílel stavitel F. Wiedra. Od svého vzniku sloužil jako sbírkový objekt, přístupný jen zvaným návštěvám. Charakter parku i podmínky pro růst dřevin ovlivnil zakladatel vybudování atraktivních vodních ploch - kaskády jezírek napájených z řeky Opavy mlýnským náhonem. Je v něm vytvořena síť cestiček i mostků k překonávání vodních ploch.

Jeho další osud se potom liší jen málo od osudu podobných parků v pohraničí. Do počátku II. světové války byl vzorně udržován a doplňován. V průběhu válečných let park sice tolik neutrpěl, avšak za několik dalších let, kdy byla parková sbírka bez odborné údržby, se celkový zdravotní stav porostu zhoršil a zvláště choulostivé druhy uhynuly. V sedmdesátých letech byl park rozšířen výsadbami okrasných dřevin i na plochu přestarlé ovocné zahrady a provedena částečná rekonstrukce celého areálu.

Od roku 1998 probíhá obnova, jejíž urychlené zahájení si vyžádalo poškození parku po povodních v letech 1996 a 1997. Byly odstraněny poškozené a přestarlé stromy, opravena část cestiček, vyčištěn a upraven náhon i systém rybníků, dosazeny nové stromy i keře. Návrh sortimentu nových výsadeb ve zpracovaném realizačním projektu má udržet dřívější sbírkový charakter (především jehličnany a rododendrony s azalkami).

Pro veřejnost:

1. 5.-30. 9. denně 8:00-20:00

1. 10.-30. 4. denně 8:00-17:00.

Vstup zdarma.

Staré hliniště

26

GPS 50°6'29.733"N, 17°41'38.014"E

adresa: Petrovická ulice

vzdálenost od centra: 2,6 km

Přírodní památka Staré hliniště byla vyhlášena v roce 1989 jako chráněný přírodní výtvar o rozloze 4,39 ha na území bývalé cihelny a přilehlého lomu nedaleko silnice vedoucí k hraničnímu přechodu s Polskem. Jedná se o vytěženou, terasovitě uspořádanou jámu po těžbě cihlářských hlín. Dvě třetiny území jsou zarostlé náletovými dřevinami – břízou, olší, topolem a vrbou. Ve východní části je porost lučního charakteru. V severovýchodní části jsou jižně exponované svahy s porosty stepního charakteru. Na území vzniklo lidskou činností několik menších ploch.

Vyskytují se tu druhy kriticky ohrožených obojživelníků, a to v počtu někdy jen několika kusů. Jedná se například o čolka obecného, horského a velkého; ropuchu zelenou a obecnou; rosničku zelenou či velmi ohroženou kuňku žlutobřichou. Tato oáza je útočištěm řady ptáků, z nichž někteří jsou chráněni zákonem – skřivan lesní, žluva hajní, krahujec obecný, bramborníček hnědý, strakapoud prostřední, strakapoud jižní a další druhy.

Starým hliništěm vede naučná stezka o délce 700 m. Tato lokalita je volně přístupná. Exkurze s odborným výkladem si mohou organizované skupiny objednat na Středisku ekologické výchovy (tel. +420 776 593 987, e-mail: sevrknov@krnov.cz). V lokalitě vznikl i areál pevných kontrol pro orientační běh, který umožňuje široké veřejnosti vyzkoušet si tento sport. Bližší informace a návod jsou uvedeny na dřevěném odpočívadle před vstupem do přírodní památky.

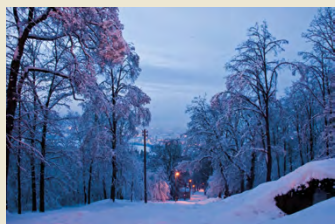
Cvilín – naučná stezka

27

GPS 50°4'29.384"N, 17°43'22.762"E

adresa: ulice V Zálesí

vzdálenost od centra: 2,4 km

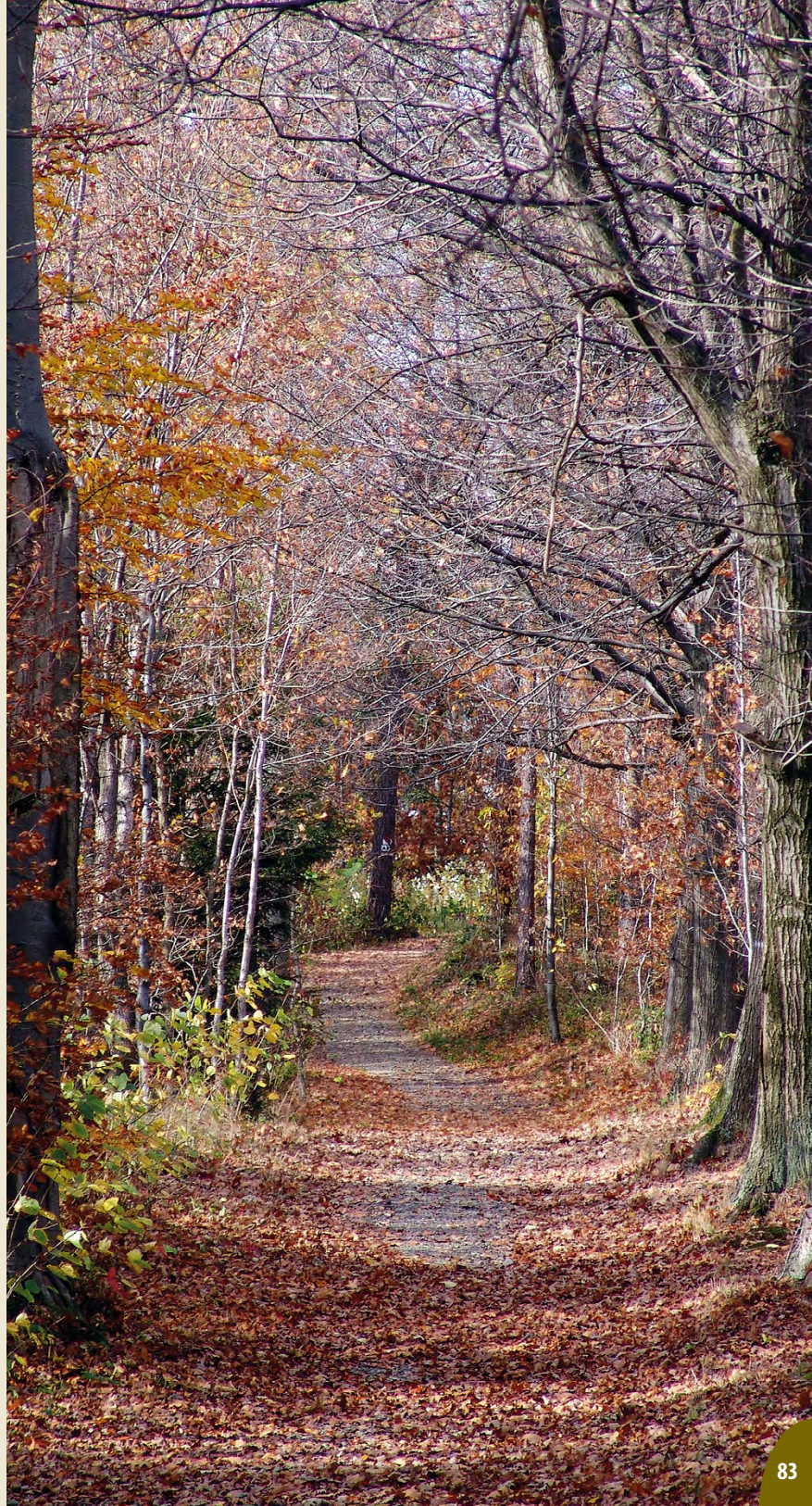

Naučná stezka Cvilín zaměřená na lesnictví, ekologii a přírodu Jeseníků vás provede smíšenými lesy v okolí Cvilína a postupně představí všechny zdejší obyvatele z říše rostlin i živočichů.

Vrch Cvilín má dva vrcholy, na jednom z nich dnes najdete kostel a rozhlednu, na druhém zříceninu hradu (str. 23, 26, 45). Zdejší lesní porost tvoří pestrá směs dřevin a vedle smrků tu rostou buky, borovice, javory, modříny, lípy, duby i je-
dle.

Základní vycházkový okruh, který má start i cíl u Penzionu pod Šelenburkem, je dlouhý čtyři kilometry a čeká vás na něm devět zastavení. Zhruba uprostřed cesty je odbočka k dalším dvěma zastávkám v délce asi 2 km, která pokračuje jako zelená turistická značka do Úvalna přes vrch Strážště s rozhlednou. Cvilín je posledním kopcem na této straně Jeseníků, dál už se rozkládá jenom úrodná polská rovina.

Bezručův vrch – naučná stezka

28

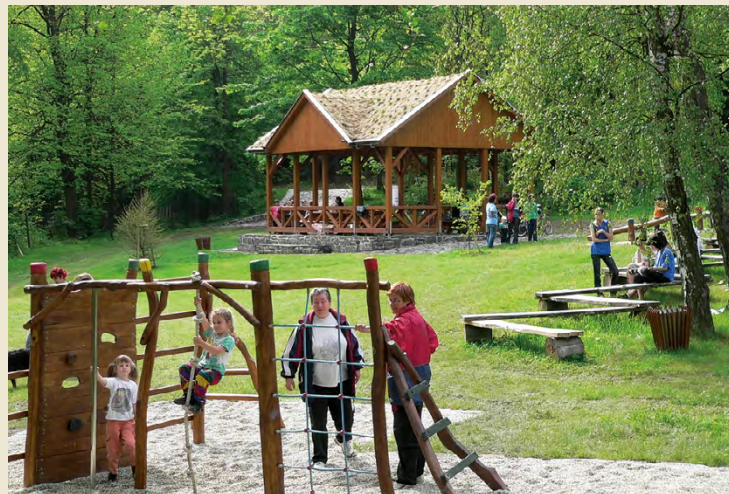
GPS 50°5'24.143"N, 17°40'25.726"E (Bezručův vrch)

adresa: místní část Ježník

vzdálenost od centra: 2,6 km

Trasa dlouhá 3,5 km začíná na Bezručově vrchu a končí na Ježníku. Vede poměrně členitým územím jehličnatých, listnatých i smíšených lesů převážně po lesních cestách, které jsou vhodné pro pěší i cyklisty. Není koncipována jako naučná stezka se směrem trasy, ale jako soubor zastavení v příměstském lese: od altánu s vyhlídkou na Krnov, přes dětské hřiště s houpačkou a přejezem přes propast, až po jednoduché posezení v lese s přírodní výstavou typů ptačích budek. Tabule na naučné stezce přináší informace o lesním hospodářství, ekologii, přírodě a stromech.

Velká část lesů v okolí Krnova, celkem 482 hektarů, je zařazena do kategorie lesa zvláštního určení, se zvýšenou rekreační schopností. Jedná se o les, ve kterém veřejný zájem na zlepšení a ochranu životního prostředí převažuje nad hospodářským využitím. Proto se lesníci kromě běžné lesnické činnosti věnují také budování různých rekreačních prvků - odpočívadel, informačních tabulí či dětských hřišť.

Ježečkův palouk

GPS 50°5'33.814"N, 17°38'56.951"E

adresa: místní část Ježník

vzdálenost od centra: 4,4 km

Lesní odpočívadlo s hřištěm, přístřeškem, totemem, ohništěm, lavičkami, orientačními tabulemi a lávkami přes Ježnický potok je oblíbeným výletním místem obyvatel Krnova. Projekt lesního odpočívadla vznikl ve spolupráci s občany, kteří navrhli vybavenost lokality i samotný název.

Ježník

Už v druhé polovině 19. století byl Ježník oblíbeným rekreačním místem pro obyvatele nedalekého Krnova. Poté, co se v roce 1903 stal jeho součástí, vybudovalo zde město početné a dobře udržované vycházkové cesty a odpočívadla. Také v současnosti město prostřednictvím Lesní správy města Krnova postupně zpřístupňuje cesty navržené k rekreaci, instaluje a obnovuje lavičky k odpočinku, buduje altány. Byly zde již obnoveny tři vodní nádrže a vytvořena jedna nová pro lepší hospodaření s vodou v období sucha a k vytvoření vhodného prostředí pro vodní živočichy. K příjemné procházce kolem Ježnického potoka slouží rekreační cesta Dolní, vhodná i pro cyklisty, a lesní odpočívadlo Ježečkův palouk. Na Ježník láká také rozhledna na vrchu Vyhlička, Jelení studánka či Květinová zahrada. Informace o historii i současnosti Ježníku obsahují čtyři informační tabule, které jsou umístěny na konečné autobusu, u odboček z hlavní cesty k Ježečkovu palouku a na odstavném parkovišti na začátku Ježníku.

Volný čas – kam dřív?

prostě pro každého něco

Městské lázně

s krytým 25m bazénem, rehabilitačními masážemi, saunami apod.
adresa: Čsl. Armády 15,
www.tskrnov.cz/index.php/provozovny/mestske-lazne
tel.: +420 602 550 213

Koupaliště

nabízí nejen koupání, ale také minigolfové hřiště a hřiště pro plážový volejbal.
adresa: Petrovická 41,
www.tskrnov.cz/index.php/provozovny/koupaliste
tel.: +420 602 550 213

Petrův rybník

v létě možnost koupání, jachting klub, prodej čerstvých ryb.

Fotbalový stadion

s umělou travnatou plochou nabízí také mnoho sportovních zážitků.
adresa: Petrovická 4,
tel.: + 420 602 550 213

Zimní stadion Krystal

nabízí ledovou plochu k aktivním sportům i relaxaci.
adresa: Petrovická 6,
www.tskrnov.cz/index.php/provozovny/zimni-stadion
tel.: +420 602 550 213

Letiště – Aeroklub Krnov

parašutismus, bezmotorové létání, vyhlídkové lety, tandemové seskoky, to vše a ještě víc pro odvážné.
adresa: Čsl. Armády 786/99, POX 57,
www.letistekrnov.cz
tel.: +420 554 614 584,
+420 602 343 847

Flemmichova vila

Městské muzeum – výstavy, přednášky, kulturní a společenské akce.
adresa: Hlubčická 20,
www.muzeumkrnov.cz
tel.: +420 776 593 989

Kino Mír 70 Krnov

Digitální projekce i tradice, srdce festivalu KRRR!
adresa: Náměstí Míru 1/14,
www.kinomir.wz.cz,
www.70mmfilm.wz.cz
tel.: +420 554 615 050, +420 554 625 201

Kofola Music Club

Klub, který to umí a ví, co má nabídnout.
adresa: Bruntálská 72,
www.kofolamusicclub.cz
tel.: +420 603 302 939

Koncertní síň Sv. Ducha

Pýcha Krnova – interiér z 15. stol., varhany s milionovou pamětí, úžasná akustika, nezapomenutelné koncerty.
adresa: Sv. Ducha 12,
www.infokrnov.cz
tel.: +420 554 614 612

SVČ Méďa

Středisko volného času Méďa – volnočasové kurzy pro děti i dospělé, přednášky, představení, jarmarky, slavnosti, tábory, zájmové útvary, soutěže atd.
adresa: Dobrovského 16,
www.svcmeda.cz
tel.: +420 554 614 690, +420 554 614 024

Městské divadlo

Divadelní představení, koncerty, kulturní programy.
adresa: Mikulášská 21,
www.mikskrnov.estranky.cz
tel.: +420 554 614 706

Určitě navštívte tradiční svátky a slavnosti v Krnově

KRRR! – 70MM FILM FEST KRNÓV

www.krrr.cz
první polovina dubna.

TRADIČNÍ JARMARK – oslavy Dne Země

www.infokrnov.cz
v druhé polovině dubna.

DĚTSKÝ DEN – letiště v Krnově

www.infokrnov.cz
poslední sobota v měsíci květnu.

HORNOSLEZSKÉ SLAVNOSTI

www.infokrnov.cz
v měsíci květnu – každý sudý rok.

ŘECKÉ DNY V KRNÓVĚ

www.rokm.hyperlink.cz
v měsíci červnu.

KRNOVSKÉ HUDEBNÍ SLAVNOSTI

www.khskrnov.cz
v měsíci září.

VÁNOČNÍ JARMARK

www.krnov.cz
v měsíci prosinci.

Kam v okolí Krnova?

vybráno po obou stranách hranice

Podrobně na www.silesiatourism.com

Osoblažská úzkokolejka – dráha sta oblouků

www.osoblazsko.com

S parou či motoráčkem, překrásnou krajinou a s nostalgií minulosti.

Hrady, zámky a paláce

- palác ve Wysoke, Branice PL
- zámek Linhartovy
- zámek Slezské Rudoltice
- zámek Jindřichov
- vila rodiny Fränkelových v Prudniku PL

Muzea a expozice

- Muzeum Hlubčicka, Hlubčice PL
- Muzeum praček, Hošťálkovy
- Muzeum vidlí a vidláctví, Lichnov
- Africké muzeum, Holčovice
- Muzeum Janovska a Jindřichovska, Janov
- Muzeum země prudnické, Prudnik PL
- Centrum tkalcovských tradic, Prudnik PL
- Hvězdárna v Glogówku, PL

Kostely a kláštery

- bazilika Svaté Rodiny, Branice PL
- kostel Narození Nejsvětější Marie Panny, Hlubčice PL
- kostel a klášter františkánů v Hlubčicích, PL
- kostel sv. Josefa v Baborově, PL
- Sanktuárium sv. Josefa a františkánský klášter v Prudniku, PL
- klášter sv. Františka z Assisi, Glogówek PL

Židovské památky

- židovský hřbitov v Osoblaze
- židovský hřbitov v Prudniku, PL

Vyhlídkové věže a rozhledny

- věž ve Włodzienině, Branice PL
- věž radnice v Hlubčicích, PL
- rozhledna Hraniční vrch, Město Albrechtice
- rozhledna Na Skalce, Holčovice
- Vokova věž v Prudniku, PL
- vyhlídková věž ve Wieszczyň, Prudnik PL
- vyhlídková věž na Kozí hoře, Prudnik PL
- rozhledna na Biskupské kupě, Zlaté Hory CZ – Prudnik PL

V roce 2014 vydalo Město Krnov, Hlavní náměstí 1, 794 01 Krnov, ve spolupráci s Městem Głubczyce a Městem Prudnik.

Redakce: Eva Marková

Texty: Renata Ramazanová, Martin Bodešínský

Ilustrace: Lubomír Stýskala

Fotografie: Slezský zemský archiv v Opavě, Muzeum Krnov, archiv MěÚ Krnov, Rostislav Balner, Martin Bodešínský, Tomáš Indruch, Veronika Kozlíková, Eva Marková, Roman Polášek, Alexandr Řeháček, Stanislaw Siergiej, Erik Vodička, Monika Vyležíková

Mapový podklad: Jesenické nakladatelství JENA Šumperk

Grafické zpracování: Martin Feikus

Tisk: BITTISK s. r. o., Opava

Projekt „Česko-polský turistický průvodce Krnovem“ je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), PŘEKRAČUJEME HRANICE.

Za obsah této tiskoviny je výhradně odpovědně Město Krnov.

ISBN 987-80-87826-06-5

NEPRODEJNÉ